

DEBRECZEN

XIX. évfolyam 85. sz.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Ára: 12 fillér

Kiskert

regénye indul a meginduló tavaszi munkálatoknál szerte a városban. A kiskert, mely időtlen idők óta odatarozott a magyar családi tűzhelyekhez a maga rezedá, viola, nályva, muskátli virágaival, ebben az esztendőben nem kiskert, de az élet kertje lesz. Virágok helyett életet adó növények kerülnek az ázó nyomok helyén. Ezer meg ezer hold föld kerül így termőföldre, ezer meg ezer hold biztosítja így minden magyarok számára a biztosabb telet, a jobb megélhetést.

A kert romantikája szünetelni fog egy esztendőig, de a kamarák téli szükséglete föltétlenül gyarapodni fog.

Kevesebb illat, de kevesebb gond is szakad reánk.

A virág szép, rossz ember nem lehet, aki szereti, de az se lehet rossz ember, aki a rezedák helyett napraforgó virágot, a violák illatozó tengerének tavalyi helyére babot fog rakni. Ezer és száz módja van ma már a fejlett magyar kertésznek mellette, hogyan használhatunk minden talpalatnyi helyet.

Mi nem is gondolunk arra, hogy állami, hatósági felszólítás nyomán szülessenek meg ezek a vitamín kereknek nevezett biztosítékai a jövő télnek. Mi jól tudjuk, hogy a józan ész parancsa minden felszólítás nélkül is kikövetelte volna a magyar kiskertek tulajdonosaitól, hogy ebben az évben a praktikus, a hasznos oldalát teremtik meg a földnek.

Nem kell ide nagy ész, csak józan belátás.

Nem kell ide nagy terv és törcény, csupán nézz szíjjel ebben a megpróbáltató világban és menten rájössz, hogy mi a teendő, mi a kötelességed.

Éppen ezért bíznunk abban, hogy a kiskertek romantikája helyett meg fog születni a kiskertek gazdasági nagy sikere.

Ne feledje senki, hogy nem termelhetünk annyit, hogy feleslegünk legyenek. Csak a szükségleteit tudjuk ellátni, biztosítani, akkor már Isten áldása van rajtunk.

Az áldott magyar föld adhat sokat, de ezekben a nehéz hónapokban eleget aligha. A nyersanyaghiány egyre jobban érzik, egyre több és több pótolni valóra döbbenünk rá, ezért minden érzélgőség és kiesinyes okoskodás csak írhat. Józan ész és belátás győzelmeskedjék és vetni, termelni mindent, ami kenyeret vagy kenyert pótolni tudó életet jelent.

Azután majd eljönnek a szebb idők, a kiharcolt boldog esztendők, amikor ismét elővesszük a viola magot, a rezedák magvát és eivetjük, hogy szebb és illatosabb legyen a világ, hogy a magyar házak előtti kiskertek ismét kiskertek legyenek, mert a megbolygatott föld életrendje immár megengedi, hogy virág is nyíljon a kenyér növényei mellett.

Iparügyi anyaghivatalt állított fel a kormány - A minisztertanács elfogadta a zsidó birtokok igénybevételéről szóló javaslatot

A francia kormányváltozás visszhangja

Franciaország el akar fordulni a várakozás politikájától - mondják Berlinben - Jelentős lépés a tengelyhatalmakkal való együttműködés útján - Francia hadüzenettel kell számolni, írja egy angol lap - Laval kormányfő címet fog viselni Petain államfő marad

Csökken a szovjet támadó tevékenysége

Továbbra is Franciaország politikájában beálló változás áll az érdeklődés előterében.

Paul Marion, a francia tájékoztató hivatal főtitkára a küszöbönálló francia kormányalakítással kapcsolatban sajtónyilatkozatot adott, amelyben kijelentette, hogy Pierre Laval kormányfő címet fog viselni és az új francia kormányban a minisztertanács elnöke, vagy alelnöke cím feljelen megszűnik. Pierre Laval tehát csupán magának az államfőnek felelős.

A nagy újítás - mondotta szó szerint Paul Marion - abban áll, hogy Pétain tábornagy, aki eddig egyidejűleg államfő és a minisztertanács elnöke volt, ezután csak államfő marad és ezzel Pierre Laval kormányfőjévé válik a minisztertanács elnökségéről.

Vichyi jelentés szerint a kormány új alapokon való megalkotására a legnagyobb titokban folynak a tárgyalások. A lapok csak annak megállapítására szorítkoznak, hogy míg a múlt hét a megfontolások hete volt, ez a hét ügylátszik a nagy döntések hete lesz. Érdekes, hogy a fegyverszünet óta most első ízben kezd meg a meg nem szállt Franciaország sajtója követelni a külpolitikai magatartás megváltoztatását; felhívja a figyelmet arra, milyen súlyos veszélyekkel járna a mostani semlegesség és passzivitás fenntartása. Az «Effort» vezércikkében követeli, hogy határozottan lépjenek rá a német-francia együttműködés politikájának útjára. Nem szabad többé - írja a lap - ragaszkodnunk az eddigi külpolitikához, azt remélve, hogy megnyerjük a háborút anélkül, hogy háborúskodunk. Részt kell vennünk a meglévő lehetőségekhez mérten Európa boldoggá tételében. A cikk azzal végzi, hogy csak Németország lehet segítségére Franciaországnak feladata teljesítésében.

Londoni jelentések szerint a szövetségesek diplomáciai köreiből úgy látják, hogy Pétain tábornagy kormányának átalakítása jelentős lépés a tengelyhatalmak

kal való szorosabb együttműködés útján.

Jól értesült francia körökben úgy tudják, hogy Pétain tábornagy, államfő a kormány átalakításával kapcsolatban a francia nemzethez szót fogad, amelyben megmagyarázza a változás okait. Vichyi politikai körökben egyébként megoszlanak a vélemények a már hivatalosan bejelentett esemény pontos időpontja felől.

LAVAL TÁRGYALÁSAI

Párisi jelentés szerint Laval szerdán Párisban a megszállt területek igen sok vezető személyiségét fogadta. Mint hírlik, a megbeszélések célja a kormányváltozás előkészítése volt. Laval többek között fogadta De Brinon nagykövetet és a francia kormányban a megszállt területeken működő főbiztoságához beosztott Bridoux tábornokot, Marquet-et, Catalat, Marcellé Déat-ot, Dorriot-t, egykori miniszterét és munkatársait.

Laval megbeszélései után esütörtökön hajnalban visszatér Vichybe, ahol Pétain tábornaggal és Darlan tengernaggyal találkozott.

Mint francia körökben közlik, Scabini nagykövet Washingtonból jövet, visszaérkezett Párisba. Scabini nagykövetet Laval a déli órákban magához hívatta és hosszabb megbeszélést folytatott vele. Ezután Marcell Déatot fogadta.

NÉMET KÖZLES AZ ÚJ FRANCIA KORMÁNYRÓL

Illetékes német helyről jelentik: Noha német részről a Vichy által bejelentett új alapokon történő kormányalakítással kapcsolatban még nem történt állásfoglalás, berlini politikai körökben mégis azt a nézetet hangoztatják, úgy látszik, Franciaország el akar fordulni a várakozás politikájától, amelyet belátó francia politikusok ismételtelen «veszélyes várakozásnak» minősítettek. Az Egyesült Államok elnyomó és gyámkodó kísérletei, amelyek a brazavillei ügyben kelt és Vichy által is minősíthetetlennek nevezett választásokban különösen erősen jutottak kifejezésre - berlini felfo-

gás szerint - azt a lassan érlelődő felismerést segítették diadalra, amelyet néhány nappal ezelőtt Philippe Henriot, az ismert francia politikus egy tisztviselő és katonatisztek részvételével megtartott gyűlésen Algírban őszintén megvallott. Ez a felfogás pedig az, hogy Európának a sorsa egységes és közös és azt Anglia egyenletlenséget szülő politikája újra meg újra keresztelni igyekezett, - fejeződik be a német közlés.

AZ AMERIKAI JEGYZÉK VISSZAUTASÍTÁSA

Kedden este Vichyben illetékes helyről a következő nyilatkozatot adták ki:

Mintán a francia kormány az amerikai kormányt április hó 9-én kelt és Brazzavilleben amerikai konzulátus letesítéséről szóló jegyzékét a washingtoni francia nagykövetnek április 13-án nyújtották át az államtitkárságon, a francia kormány azonnal utasította Henri Haye nagykövetet, közölje az amerikai államtitkársággal, nem veheti át az amerikai kormány jegyzékét, amely oly sértő kifejezéseket tartalmaz. Ezek a kifejezések azt célozzák, hogy a világ szemében diszkreditálják a francia kormány magatartását. A francia kormány nem hajlandó, hogy a külföldtől kitanításokat fogadjon el a hazafiasságról. Ezenkívül a francia kormány kötelességének tartja megállapítani, hogy e különös okmány oly sokatlan körülmények között történt azonnali közzététele bizonyítja, hogy az csupán propaganda-célból és a lelkek megzavarására készült. A francia kormány, tehát nem lát arra okot, hogy a hozzá intézett kérdéssel foglalkozzék.

Washingtoni jelentés szerint Litvinov szovjet nagykövet bemutatva Roosevelt elnöknek a szovjet orosz bevásárlási bizottság tagjait, Litvinov ezután az aktus után azt állította, hogy az amerikai szállítások emelkedtek és még tovább fog emelkedni.

TÖKÉS FOTO
PÜSPÖKI PALOTA

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

WASHINGTONI VISSZHANG

A washingtoni képviselőházban heves vitát támasztott az a hír, hogy Laval veszi át a vichy kormány irányítását. A Roosevelt támogató csoport több képviselője azt követelte a kormánytól, lépjen szorosabb együttműködésre De Gaullel és szállja meg a hadászati szempontból fontos francia gyarmatokat.

AZ AMERIKAI NAGYKÖVETET VISSZAHÍVJÁK

Laval kormányralépésének híre rendkívül nagy feltűnést keltett Argentínában. A keddesti lapok hatalmas vezérsorokban jelentik az eseményt. A «Critica» című londoni hírt közöl, amely szerint Leahy amerikai nagykövetet valószínűleg visszahívják Vichyből. A lap azt írja, hogy Argentina Spanyolország mellett a háborútól tartózkodó legnagyobb latin nemzetnek tekinti magát és ezért mindig a legnagyobb érdeklődéssel figyeli Franciaország politikai viszonyainak alakulását.

FRANCIA-AMERIKAI KAPCSOLATOK FELÜLVIZSGÁLÁSA

Washingtoni jelentés szerint jól értesült washingtoni körökben kijelentik, hogy a francia kormány-átalakítás következménye a francia-amerikai kapcsolatok felülvizsgálása lesz. Hír szerint Sumner Welles helyettes külügyminiszter Haye francia nagykövetet fel fogja kérni, hogy adjon pontos felvilágosítást a francia kormány-átalakítás jelentőségéről.

A londoni Daily Herald diplomáciai tudósítója a legújabb franciaországi fejleményekkel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a francia flotta még mindig nagyjelentőségű tényező és az Északafrikában állomásozó francia csapatok tekintélyes haderőt jelentenek, úgyhogy a francia hadüzenet, amellyel Angliának számolnia kell, beláthatatlan következményekkel járhat.

MIERT HALASZTOTTAK EL A RIOMI PERT

Barthelemi francia igazságügy-miniszter a «Petit Parisien»-ben nyilatkozatot adott a riomi per elhalasztásáról. A per megindításakor — mondotta — a kormány bizott abban, hogy őszintén keresni fogják az igazságot. A per azonban csak a háború magyarázataira korlátozódott. Korlátozott perből csak korlátozott derülhet ki az igazság. Újra kell kezdeni az ügyet minden elfogultság és minden korlátozás nélkül. Szokatlan dolog — hangoztatta Barthelemi miniszter, — hogy folyamatban lévő peres eljárást törvény útján beszüntessenek, de rendkívüli veszélyek esetén, rendkívüli eszközökhöz kell folyamodni.

MARSHALL TÁBORNOK HADÁSZATI ELGONDOLÁSAI

Mint a Messaggero jelenti, Marshall tábornoknak, az Egyesült Államok vezérkari főnökének londoni látogatása nyomán az a hír terjedt el, hogy valószínűleg London lesz a szövetségi haditanács központi székhelye. Hír szerint amerikai körökben is pártolják ezt a gondolatot, mert arra hivatkoznak, hogy London közelebb van az európai arcvonalhoz. Úgy tudják továbbá, hogy Marshall tábornok megjelölésén merész ha-

dászati elgondolásokkal érkezett az angol fővárosba, de nem tudják, hogy ezek az elgondolások találkoztak-e az angol kormány helyesléssel. Köztudomású ugyanis, hogy az angol kormányban még abban a tekintetben sincs meg az egyetértés, vajjon célszerű-e kialakítani egy második európai hadszínteret.

Mackenzie King kanadai miniszterelnök odaérkezett és részt vesz az egyesített haditanács tárgyalásain. Azt várják, hogy az ausztráliai miniszterelnök rövidesen megbeszélést folytat Roosevelttel és az Egyesült Államok más vezető személyiségeivel.

ANKARA VÁLASZA A SZOVJETSZAJTÓ TÁMADÁSÁIRA

Ankarai jelentés szerint a török közvélemény nagy esodálkozással fogadta a szovjetsajtó támadását, amelyet a legutóbbi napokban a török bírások ellen intézett. Török körökben leszögezik, hogy a török törvényszék az ankarai merénylet további tárgyalásánál semmiképpen sem befolyásoltja magát a szovjetsajtó fenyegetőzéseitől. Felelős török körökben úgy vélik, hogy a Papen merénylői ellen indított perrel kapcsolatos vehemens szovjet sajtótámadások annak a ténynek köszönhetőek, hogy Moszkva el akar titkolni valamit, ami világosan nem határozható meg.

CRIPPS

Kairóba érkezett Indiából jövet. Az indiai kérdés most már teljesen megfeneklett.

A szovjet elleni arcvonal

Csökken a szovjet támadó tevékenysége

A német véderő főparancsnoka közli: Keleten az ellenség támadó tevékenysége tovább csökkent. Csak néhány helyen támadott az ellenség nagy erővel és ezeket a támadásait is visszautasítottuk. Támadó vállalkozásaink megint eredményekre vezettek.

Északafrikában és a Földközi tengeren

Olasz hadijelentés: Kirenaika fölött élénk légi tevékenység folyt. Vadászgépek harcra keveredtek egy erős ellenséges alakulattal Ain Gazala közelében. Két ellenséges gépet lelőttek, tíz másik gépre pedig eredményes géppuskatűz zúdítottak.

Ellenséges repülőgépek berepültek Bengázi fölé. A támadásnak nem volt áldozata. A légháritás lelőtt egy brit repülőgépet. Két repülőgépünk nem tért vissza támaszpontjára. A Földközi-tenger középső részén vadászrepülőink lelőttek légi harcban egy angol felderítő gépet.

Japán-angolszász háború

A fülöpszigeti arcvonalról érkezett jelentés szerint a japán légi haderő sorozatos bombatámadásokat hajtott végre Corregidor ellen, amelyek óriási pusztításokat végeztek a sziget tüzéségi állásaiban, a légháritó ágyúk állásaiban, valamint a sziget közelében horgonyzó hajókban. A bombázás következtében az ellenséges ütegek teljesen elnémultak. 9 japán légi haderő más kötelékel kedden bombázták és gépfegyvertűvel árasztották el Cebu szigetén még megmaradt védekező ellenséges csapatokat.

A fülöpszigeti arcvonalról érkezett jelentés szerint a japán légi haderők sorozatos bombatámadásokat hajtottak végre Corregidor ellen. A bombázás következtében az ellenséges ütegek teljesen elnémultak. A japán légi haderő más kötelékel kedden bombázták Cebu szigetén az ellenség megmaradt véde-

TOKAJI IMRE

nőidivatterme

Szép munka. Szolid árak
Arany János-utca 2. sz.

Körösi László cég

Ferenc József út 38. sz.

Ajánlja férfi és női divatszövet
különlegességeit és dusan fel-
szerelt raktárát. —
Közvetlen külföldi behozatal.

NEHRU

az aggasztó helyzet miatt nem megy Amerikába. Londontól jelentik, hogy Rooseveltt elnök felhívást szándékozik intézni az indiai néphez. Az amerikai elnök fel akarja szólítani az indiaikat, hogy támogassák a szövetségesek háborús erőfeszítéseit. Hír szerint Roosevelt különmegbízottja, Johnson ezredes felkérte Pandit Nehrut, hogy utazzon Amerikába, Nehru azonban a felhívást politikai okokból visszautasította. Kijelentette, hogy a jelenlegi aggasztó helyzet miatt nem hagyhatja el Indiát.

Allahabadból érkezett jelentés szerint Nehru élesen szembefordult Crippsnek azzal a nyilatkozatával, amely szerint a nemzeti kongresszus „mindent, vagy semmit” akart. Nehru a következőket jelentette ki: Nem azt mondtuk Crippsnek, mit akarunk, hanem amit elkerülhetetlen előfeltételnek tekintünk arra az esetre, ha a felelősség terhet viselnünk kell és az országot a végsőkig meg kell védelmeznünk.

Inváziós hadgyakorlatot tartanak Braziliában

Buenos-Aires, április 15. (NST.) Rio de Janeiroból jelentik, hogy a brazil kormány hadgyakorlatot készít elő. A gyakorlat tárgya: ellenséges partraszállási kísérlet elhárítása. A gyakorlatot a fővárostól száz kilométernyire fekvő Andro dos Reis városánál tartják meg. A piros csapatok légi erők támogatásával megkísérli a város elfoglalását és a kék csapatok feladata, hogy a támadást visszaverjék. A rio-dejaneiroi tüzoltóság is részt vesz a gyakorlaton. A tüzoltóságnak az a feladata, hogy a polgári lakosság légtól máról gondoskodjék.

Rövid táviratok

A spanyol hadügyminisztérium hivatalos közlönyében rendelt jelent meg, mely szerint a 21 éveseket behívják katonai szolgálatra.

Madridban szerdán Franco tábornok elnöklésével összeült a legfelsőbb hadseregitanács.

Törökország kubbisevi nagykövete elutazott Ankarába.

A szovjet népbiztosok tanácsa elhatározta, hogy új állami hadikölesön jegyzését rendelik el.

Washingtoni jelentés szerint Rooseveltt a keddi sajtóérkezleten eimondotta, hogy az infláció megakadályozását célzó tervet dolgozik.

A teheráni angol nagykövet rendkívüli feladat elintézésére Indiába utazott.

Hétfőn olasz és brit hadifoglyokat cseréltek ki Gibraltárral. A fogolyeserőre Gibraltárra érkezett az olasz Vöröskereszt négy hajója. A kiesérelt hadifoglyok betegek, sebesültek vagy harc-képtelenek.

APOLLÓ filmszínház

A nagy érdeklődésre való tekintettel továbbra is műsoron tartjuk a

Beszélő köntös

című nagy magyar világhírmű.

Hungária filmszínház

Ma is csak felnőtteknek az

Örvény

Egy fiatal asszony küzdelme a szerelem és a szenvedély örvényében.

Előadások d. u. 5, 7 és 9 órakor!
HIRADÓ!

Vigszínház mozgó

A HAZAFIAS SZELLEMEPOSZA:

Életem Japáné

(SZAMURAJ LEÁNYA)

A japán filmgyártás esodája. Főszereplők: SESSUE HAYAKAWA, SETSUKO HARA.

A hazaszerelem, az izgalom, a szerelem felejthetetlen filmje!
BEMUTATÓ MA!

A minisztertanács elfogadta a zsidó birtokok igénybevételéről és a közéleti tisztaságról szóló javaslatot

Budapest, ápr. 15. A keddi minisztertanács részleteiben tárgyalta a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanainak igénybevételéről

szóló törvényjavaslatot és elfogadta a közéleti tisztaságának és tisztaságának biztosítását célzó törvényjavaslatot. (MTI)

Iparügyi anyaghivatal felől ítása

A hivatalos lap csütörtöki száma közli a minisztérium rendeletét az ipari anyaggyártókat tervezetének módosítása tárgyában. A rendelet szerint az egyes ipari anyagkészletek záráló vétele és esetleges igénybevétele, továbbá az ipari nyersanyagok és termékek előállításának, forgalmának és felhasználásának szabályozása következtében szükséges igazgatási tennivalók ellátására az iparügyi miniszter m. kir. iparügyi anyag-

hivatalt állít fel. Az ipari anyaggyártókat bizottságai megszűnnek. Javaslatával és véleményével céljából az iparügyi miniszter ipari anyaggyártókat tanácsot állíthat fel.

Az iparügyi miniszter az ipari anyaggyártókat tanács elnöke vé Tóry Gergely ny. államtitkár, az ipari anyaghivatal elnökevé pedig Magassházy Béla miniszteri tanácsost nevezte ki.

Vitéz Szombathelyi vezérezredes római látogatásai

A lakosság lelkesen ültetett Magyarországot mellett — A pápa ma foradja a honvédezőrként főnökét

Róma, április 15. Vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a honvédezőrként főnöke szerdán reggel gépkocsin Cavallero tábornoknak, vitéz Szabó László vezérezredes, katonai attasénak és kísérete tagjainak társaságában egy Róma közelében levő tüzérségi kísérleti telepre látogatott el, ahol az új tüzérségi anyagot tekintette meg. Délelőtt Ciano gróf külügyminiszter a Villa Madamában ebédet adott tiszteletére.

A délután folyamán megtekintette a gépkocsizók kísérleti telepét, majd pedig látogatást tett a Forro Mossulnál III a fasiszta ifjúsági szervezetek százada fogadta és a zenekar a magyar és olasz Himnuszot játszott a magyar és olasz ifjúság női szervezetének több

esoportja tornamutatóványokat mutatott be a magyar vendég előtt, aki ezután Róma nevezetességeinek megtekintésére indult. Vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes mindenütt, amerre csak megfordult, igen nagy szívéllyel fogadták és látogatásai lelkes üdvözlésekre adtak alkalmat Magyarországot mellett is. Szerdán este Ambrósio tábornok, a szárazföldi hadsereg vezéreként főnöke adott vacsorát a magyar honvédezőrként főnökének tiszteletére.

XII. Pius pápa csütörtök délelőtt magánkhalogatáson fogadja vitéz Szombathelyi vezérezredes, a honvédezőrként főnökét.

Az ankarai bíróság nem engedte meg szovjetügyvéd szereplését

Ankara, április 15. A Pápa nagykövét ellen megkísérelt merénylet ügyében indított per szerdán megkezdett harmadik tárgyalási napján Pawlow és Kornilov, a két szovjetorosz vádlott kanció ellenében ideiglenes szabadlábrahelyezést követelte. Az elnök kijelentette, hogy a két vádlott nemcsak egyszerűen letartóztatásban van, hanem igen sok súlyos vádat emeltek ellenük. Ezért szabadlábra-

helyezésről semmi esetre sem lehet szó. Pawlow azt követelte, engedjék meg, hogy érintkezésbe lépessen a Szovjet-Unióból, külön erre a perre Ankarába érkezett jogi tanácsadóval. A törvényesek azonban kijelentették, hogy a török törvények szerint megengedhetlen egy idegen külföldi ügyvéd szereplése. Ezt követően felolvasták Pápa német nagykövét írásbeli vallomását. (NTL)

Kik pályáznak a Csokonai színházra

A Csokonai Színház bérletére meghirdetett pályázat érdeklődést váltott ki. Már eddig Turóczy Gyula színigazgató és rajta kívül még egy érdeklődő jelentkezett, aki azonban a nevét titokban tartja.

Természetesen pályázik a színházra beleznai Unger István és egyesek Kardoss Géza nevét is emlegetik, mint akiktől pályázat várható.

Két és félevesi feygház kávé- és tearejtegetésért

Budapest, április 15. Az Emke kávéház két, egyik volt tagja, Szegő András ellen névtelen feljelentés alapján eljárás indult, mert a feljelentés azt állította, hogy lakásán nagybömbnyiségű kávé és teát rejtget. A detektívek találtak is Szegő lakásán 921 kiló kávé és 10 kiló teát. Szegő ügyét a büntetőtörvényszéken egy ízben már egyesbíró tárgyalta és egyévi börtönrre és mellékbüntetésre ítélte. Az ügy semmisségi panaszok következtében a budapesti pábla Tokay-tanácsa elé került, amely megsemmisítette az első bíróság ítéletét és úgy rendelkezett, hogy Szegő ügyét tanács tárgyalja.

Ilyen előzmények után foglalkozott az ügygel újra a büntetőtörvényszék. Az ügyészség árdragító visszaéléssel vádolta Szegőt.

A volt kávéháztulajdonos tagadta bűnösségét és azt állította, hogy nem akarta a felhalmozott árut megdrágitani, hanem nagykereskedést akart nyitni és ezért tartotta otthon a kávé és teát. A bíróság nem fogadta el a védekezést és Szegő Andrást a vádbeli

bűnelekményben mondta ki bűnösnek és két és fél évi feygházra, 20.000 pengő pénzbüntetésre, 50.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére, ipar-egedélyének elvonására ítélte és öt évre eltiltotta mindennemű közszükségleti cikkel való kereskedéstől. Azonkívül az ügyész indítványára biztosítási végrehajtást rendelt el Szegő bárhol található vagyonára. A védő szabadlábrahelyezési indítványát a bíróság elutasította. Az ítélet nem jogerős.

Berlin viszonya Chiléhez és Argentínához normális

A berlini Wilhelmstrassen feltett kérdésre válaszolva kijelentették, hogy a tengelyhatalmaknak Argentínához és Chiléhez fűződő kapcsolatai teljesen normálisaknak mondhatók és hogy semmi ok sincs azok megvitására.

Németországba utazott a milánói munkások 36.000 főt kitevő első csoportja. Ezek a munkások németországi bányákban fognak dolgozni.

Száz éves a debreceni városháza

Debrecen város székháza ebben az esztendőben lett százéves. A sok vihart látott ósdi városháza csaknem 300 évig szolgálta hűségesen Debrecen város polgárságának közügyeit s törvénykezelését. Ez az öreg, sárból és különféle épülettöredékekből álló egyemeletes várszerű építmény a 17. század végén megérte már a lebontásra, de vaskalapos elődeink jó ideig húzták, halasztották az új városháza építését. A viharos idők folyamán az épületet örökösön tatarozni kellett, végre a bécsi udvar által kinevezett kormánybiztos erélyes közbelépésére megkezdtek az új városháza építésének egyelőre csak a tárgyalgatását. Debrecen nemes tanácsa 1796 év végén foglalkozott először a tervezéssel. Aztán egyik főbírótt vállotta fel a másik, egyik tanács a másikat, végre aztán 42 évi tervezgetés, tanácskozás, meghánytorgatás után elkészültek a tervek és a jó Istenbe vetett hártározott hivatással kimondták az 1800 évben épült öreg és kiszolgált épületre a szentenciát, lebontják és a kornak megfelelő, remekbe készült épületet létesítenek helyébe. Az épület abban a stílusban épült, amilyennek ma, száz év múlva is látjuk a városházát. Az elmúlt száz év alatt inkább belül tatarozták az épületet, de lényegében így szerzte és így építette fel korának neves építőmestere Rachbauer József.

Az építési munkálatok 1810-től 1842 év nyaráig tartottak s a város e célra a pesti nádorispán 29.999 forint 99 krajcár kölcsön felvételét engedélyezte Debrecen közönségének. Persze a berendezkedés még jelentős összegeket emésztett fel, de mindent kifizetett néhány esztendő alatt a város szolgálmas adó fizető, áldozatkész polgársága.

Az új városháza átvétele előtt 1842 augusztus 16-án még építést bezáró ünnepséget tartottak. Ekkor helyezték el a tanácsstagok jelenlétében azt a kis köladát, melyben a kesei utódoknak örök emlékeztetőre egy memorandumot és az akkori idők pénzarabjait tették le.

Debrecen ezidőbeli kiténő notáriusa Vámosy Károly a város jegyzőkönyvében megörökítette ezt az eseményt a következőképpen:

A tegnapi napon, úgyis mint folyó augusztus 16-án, anno 1842 az újonnan épült városháza Piaz felől bejárásánál a főgerádeszbon legközelebb eső doriai oszlop talpköve mellé, a talpkőtől számítva 4 lábnyira mélységre az oszlopzatot összekötő falba tette le az építést vezető Rachbauer József segédje Weszermayer János az új polgár-

mester Miklóssy Ferenc, senator Nánássy Gábor, Bayler István, népszószóló Vecsey József, tisztifőldmérő Somogyi Károly és városgazda Simonffy Károly urak jelenlétében egy köladíkt, melyben üvegesbe bocsájtva a következő tartalmú emlékirat foglaltatott:

„Az új városháza szentelve az igazság kiszolgáltatása közügyek intézése helyéül a régi nyomain, melynek homlokán 1560 esztendőt viselt, kezdett épülni felséges I-ső Ferdinánd Ausztria Császára és Magyarország e néven V. királyának kegyelmes engedelméből az 1840 év tavaszán, az időben az ország nádorispáni méltóságú ő es. és kir. főhercegsége József úr már 45 esztendő óta tartván, Debrecen városa világi és egyházi kormányán pedig a következő férfiak ülvén, úgymint főbíró Rakovszky Dániel, polgármester Miklóssy Ferenc urak Tanácsnokok: Komlóssy Dániel, Poroszlay Fridrik, Dömsödy Gábor, Simonffy Dániel, Kenessey Mihály, Baresay Károly s Nánássy Gábor, főjegyző Vámosy Károly, főbíró ügyvéd Medgyaszay Sámuel, tiszti ügyészek Tilos István és Komlóssy László urak, Romanó Catholika Plébános Molnár Péter úr, egyszersmind nagyváradi kispópost, az Helvétiai Vallástól tartók hitvánokai Budai Eszélis, egyszersmind Superintendens, Szolozsly Papp István esperes, egyházközségi főjegyző, Márton József, Lakatos József és Tóth Mihály hitvánok urak.

Az Istenj Gondviselés, mely sok századokat számlált várost, melynek eredete a régi idők hónapjaiban engedte el, a kül. és belháborúk viszályai között és idáig megőrtalmazta, örökösön e felett továbbra is engedje, hogy a virágzásnak tetőpontjára jutván lakosainak falj között békeség, polgári között pedig szeretet és egyetértés az idők végéig!

Ugyanezen köladácskába fődöttek még le örök emlékeztető az építés esztendőjében 1840 évben veretett következő pénzarabok: egy ezüstari arany, egy 2 forintos, egy 1 forintos tallérok, egy húszas, egy tízes, egy ötös, egy három dénáros ezüstpénzek, melyeket Polgármester úr Miklóssy Ferenc hivatalos előadása után feljegyztettem.

Az eltelt 100 év után újra odon lett a városháza. A történelem megismétlődik. Miként derék őseink, mi is elég soká tanácskozunk egy új városháza építése ügyében. A tervek is készen vannak, most már csak még ismeretlen hatalmi szónak kell elhangoznia, hogy elég a tárgyalásokból, kezdődjön az építkezés... (b. s.)

A portugál államelnök letette az esküt

Lisszabon, április 15. Carmona tábornok, akit nemrégön harmadszor is a portugál köztársaság elnökévé választottak, kedden délután a nemzetgyűlés épületében letette az esküt a portugál alkotmányra. Az eskütel a nemzetgyűlés nagy illésterében folyt le. A teremben a képviselők állva hallgatták végig az eskütételt. Az illés szűkszavú jegyzőkönyv felolvasásával ért véget Carmona tábornok ettől a pillanattól fogva megkezdte harmadik elnökségét. Egy képviselő ezután a nemzetgyűlés nevében üdvözölte az elnököt. Vázolta az elnök pályafutását és méltatta az új állam megteremtése körül szerzett nagy érdemeit.

A Kunosi család tragédiája Párisban

Tragikus körülmények között halt meg a francia fővárosban Kunosi Frigyes ismert grafikus és felesége. Kunosi két évtizeddel ezelőtt nyugalmabavonult és Budapestről Párisba költözött. Fiuk évekkkel ezelőtt a francia gyarmatokon maláriakutatás közben fertőzést kapott és meghalt. A 70 éves Kunosi és felesége már régebben betegeskedtek és egy francia sanatórium-ban ápolták őket. Budapestre érkezett hír szerint pár nappal ezelőtt Kunosi Frigyes meghalt és két órával később felesége követte a halálba. Mindkettőjüket a montmartrei temetőben temették el.

Az 1942. évi gypajú felára

A közéleti miniszter mai rendeletében az 1942 évi nyírású és a Futurának, vagy igazolt bizonyosoknak folyó év augusztus 15-ig beszoigáltatott birka-gypajú, valamint folyó év október 15-ig beszoigáltatott bárány-gypajú után a múltévi 120.000 számú rendeletben megállapított áron felüli minőség-re való tekintet nélkül különként 30 fillér termelői árkiegészítést kell fizetni.

Azoknak a juhtartó gazdáknak, akik 1942 augusztus 15-ig a Futurának vagy igazolt bizonyosoknak több birka-gypajú, folyó év október 15-ig pedig több bárány-gypajú szolgáltatnak be, mint amennyit a múlt évben ugyanezen időszakban beszoigáltattak, az 1941 évben beszoigáltatott mennyiségen felüli gypajú-többletét a múlt évi rendeletben meghatározott és a mai rendeletben erre az évre megállapított termelői árkiegészítéssel növelt áron felüli termelési prémiumot kell fizetni.

A termelési prémium birka-gypajúját a beszoigáltatott gypajú-többlet minden kilója után 2 pengő, bárány-gypajú-többlet minden kilója után 1,30 pengő. A termelési prémium kifizetését a Futurától kell kérni.

Ha elegáns öltönyt akar keresse fel bizalommal Nagy Béla
 úriszabóságát Kossuth u. 39. l. e. Garancia 10 éves pesti gyakorlat

A Városi Dalegylet 79. éven át világitó fáklyája volt a magyar dalos ügynek — mondotta dr. Balla Bertalan főjegyző

A Városi Dalegylet 79-ik évi ünnepélyes közgyűlése

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a Városi Dalegylet 79-ik évi rendes közgyűlését dr. Balla Bertalan főjegyző elnöklésével. Nagyon szép megnyitó beszédet tartott, melyben utalt arra, hogy ez a nagyműltű dalegylet még ma is teljes frissességben teljesíti nagy feladatát és tölti be nemzeti hivatását. A tagok öntudatosan, nemes céltól fűtve végzik munkájukat: a magyar dal önzetlen művelését.

A Városi Dalegylet világitó fáklyája volt a magyar dalosügynek, ez az egyesület indította el azt a fejlődést, aminek következtében Debrecen a dalárdák városának nevezik. A magyar dal művelésére és a magyar dal ügyének szolgálatára sohasem volt olyan nagy szükség, mint éppen a mostani időkben Magyarországon.

A tagok lelkes ovációja között emlékezett meg a Kormányzó Úrról és fiának helyettesé választásáról. Bejelentette, hogy a magyar daloséletnek jelentős eseménye lesz ebben az évben a Magyar Dalos Szövetség 75. éves jubileuma, melynek ünnepségét júniusban tartják meg, ha csak erre egyetlen lehetőség lesz. Nagy örömmel vették tudomásul, hogy a város új helyiséget ad a Dalegyletnek, melyet nemsokára elfoglalnak.

Balla Béla főtitkár tartalmas évi jelentést terjesztett elő. Arról beszélt, hogy az ember ma elszakadt a daltól, hűtlen lett hozzá. Vissza kell térni a magyar dalhoz. Kevés áldozattal, szeretettel meg kell hódítani az életet adó magyar dalt. Beszámolt arról, hogy a Dalegylet mind a múltban, mind a jelenben megfelelt hivatásának, több új darabot tanultak be. Forray István karigazgató értékes munkaprogramot dolgozott ki, zenetörténelmi és kottaismereti előadásokat tartott. A múlt évben 86 dal-órát tartottak, a kottatár 22 darabbal bővült, az egyesület anyagi helyzete javult. A Dalegylet több ízben nagy sikerrel szerepelt nyilvánosan is.

A közgyűlés a régi tagoknak kitüntető érmekeket adott ki, így Vargha Béla 30 éves dalos működésért aranyérmét, Balla Béla 25 év aranyérem, Nagy Dezső 20 év ezüstérem, Ujváry Sándor, Szántó Zoltán, Simay Lajos, Papp György, Simon István 15 éves működésért bronzérmeket, Abel Mihály tízéves működésért díszoklevelet kaptak.

A főtitkári jelentéshez Doby Lajos szólalt fel és meleg elismeréssel adózott a főtitkár értékes működésére iránt. Balla Béla a magyar dal önzetlen, feltétlen szeretettől vezérelt tagja a Városi Dalegyletnek és az is volt mindig. Indítványozza, hogy a közgyűlés ügybuzgalmáért, sok fáradságáért és értékes munkájáért szavazzon köszönetet a főtitkárnak.

Forray István, Bakó István, Kelemen Géza, Simon István és Vargha Béla felszólalása és Balla Béla válasza után a közgyűlés a főtitkári jelentést egyhangúlag elfogadta. Ujváry Sándor pénztáros terjesztette elő a zárószámadást és költségvetést, amelyet szintén elfogadtak.

Ezután került sor a tisztújításra, mivel a régi tisztikar megbízatása lejárt. Biczó Gyula, a 89 éves dalos elnöklése mellett egyhangúlag a következőket választották meg a

tisztikar tagjaivá: Elnök: Kölesy Sándor polgármester, társelnökök: dr. Balla Bertalan és dr. Balogh Sándor főjegyzők, dr. Ruzska István ügyvéd, alelnökök: Dózsa György, Barcza Barna, Poroszlay László, főtitkár: Balla Béla, titkár: Bakó István, jegyző: Dobi Lajos, pénztáros: Ujváry Sándor, ellenőr: Papp György, gazdák: Belyej Lajos, Dalmi Gyula, zászlótartó: Simon István, ügyész: dr. Oláh Tibor. Az igazgató választmányba új tagok lettek: vitéz Szegedi Gyula és Fábrián Sándor dr. A működő választmány új tagjai lettek: Kállay Zoltán, Teleky Pál és Szabó Béla.

Intézkedések Debrecen burgonyaellátására

Mint értesülünk, az illetékes hatóságok megtették minden intézkedést, hogy Debrecen lakosságának burgonya ellátása folyamatosan legyen. A közeli napokban Szabolcsból nagyobb burgonyaszállítmányok várhatók.

Tegnap számunkban közöltük a Közellátási Hivatal hirdetését, mely szerint a városokba irányuló burgonyaszállításnak semmiféle akadálya nincs, a termelők burgonyájukat nyugodtan hozhatják a piacra. A hirdetésnek már is

Biczó Gyula — mint a legöregebb dalos, azt a kívánságát fejezte ki, hogy fejlődő egyetértésben, szeretetben virágozzék a Városi Dalegylet.

Dr. Balla Bertalan elnök ezután kiosztotta a 18 új tagnak a működő tagsági oklevelet. Hangoztatta, hogy a magyar dalosok lelke elválaszthatatlanul hozzá van kötve a magyar dal kultuszához, ezeket a kapcsolatot semmi el nem szakíthatja. Az új tagok nevében Lókody László mondott köszönetet az üdvözítő szavakért és ígerte, hogy a 79 éves zászlót, amíg élnek, cserében nem hagyják.

A közgyűlés után választmányi ülést tartottak, melyen egyhangú lelkesedéssel ismét Forray Istvánt választották meg karigazgatóvá. A dalosjelige elnevelésével ért véget a gyűlés.

Lelkipásztori és presbiteri negyedszázados jubileumok

A debreceni református egyház presbiteriumának sok olyan tagja van, akik már negyedszázadot meghaladó idő óta sok ügybuzgalommal, szeretettel és áldozatkészséggel szolgálják az egyház ügyét. A debreceni egyházmegye elnöksége dr. Szász Imre esperes és dr. Szentpéteri Kun Béla főgondnok elismerő oklevelet

adnak ki negyedszázados vagy azt már meg is haladott működésükért Uray Sándor lelkipásztor, egyházkerületi főjegyzőnek, valamint a következő presbitereknek. Bacsó Pál, Harsányi Imre, Juhász Nagy Sándor dr. Kertész István Bethlen-u. 40, Mocsáry László, Patay József, Varjassy Gyula, id. Varjassy Imre.

Hogyan lesz az igénylőlappól flanell és vászon

A népruházati akció lebonyolítása Debrecenben

A közellátási hivatalban iskolapédáját láthatja a megjelenő újságíró annak, amit „lázás munká-nak” neveznek. Perceként cseng a telefon, érkeznek felek, jönnek az érdeklődők. Az utóbbi hetek legnagyobb munkáját a népruházati akció lebonyolítása képezte, amit dr. Eröss István főszolgabíró irányításával lát el a közellátási hivatal.

Hatalmas és eléggé nem méltányolható munka keretében történt meg Debrecenben most már a második népruházati akció adminisztrációja. Kezdődött a helyi, kijelölt, illetve önként vállalkozó kereskedők által benyújtott árulkutatósi ívek benyújtásával, melyben végeket meg volt határozva, hogy mit kaphatnak náluk az akcióban részesülők. Ezt dr. Eröss István főszolgabíró átvizsgálta, összesítette. Ezután a március 26.—április 4-ig befutó igénylői lapokat, melyeket körzetenként nyújtottak be a hónap 7-én a körzeti irodák Eröss főszolgabíró elé terjesztették, aki a hatalmas igénylős-tömeget éjt-napot eggyé téve két nap alatt feldolgozta, rendszerbe vette. Április 9.—10., 11-én a debreceni karitatív egyesületek kiküldöttel, élükön dr. Kölesy Sándorné MANSZ elnökével, Nagybakay Antalné, vitéz Nábráczky Béláné özv. Balassy Miklósné, Szabó Józsefné úrhölgyekkel, az ONCSA, Zöldkereszt, szociális ügyosztály és Népjóléti Hivatal képviselőivel napról-napra a késő éjszakába nyúló üléseken bírálták el dr. Eröss Istvánnal együtt bizottságilag az igénylői lapokat. Oriási és nehéz munka volt ez, a szív azt dikálta, hogy mindenkinek juttatni kellene, a ki szabott mennyiség viszont megállást parancsolt. Hosszú, lelkiismeretes és alapos mérlegelés, tanulmányozás eredményeként választották ki a legjobban rászorultakat. Az odaítélés csak aránylagos lehetett. Eröss főszolgabíró tájékoztatása alapján, hogy miből mennyi áll rendelkezésre, mennyit lehet adni. A bizottsági munka után Eröss dr. úrból revidálta a megállapítást, hogy

nem-e adtak többet, vagy kevesebbet, mint amennyi mennyiség rendelkezésre állt. Ha többet adtak lecsökkentette, ha kevesebbet kiegészítette. Ekkor a végleges bizottsági döntés alapján elkészítette a közellátási hivatal az összesítő kimutatást, pontos feltüntetésével annak, hogy ki mennyit kap. Az összesítés alapján Eröss dr. előtt kiállították az utalványokat rányomtatva, hogy mely kereskedőnél válthatók azok be. A mai naptól kezdve aztán ezeket az utalványokat át lehet venni és május 15-ig beváltani a kijelölt kereskedőknél.

Eznyi munkába került, míg az igénylői lapból flanell, vászon stb. lesz az igénylők számára. A közellátási hivatal hatalmas, mindennap a késő esti órákba belenyúló munkát végzett és minden elismerést megérdemel az akció páratlan gondossággal és fáradhatatlan pontossággal végző dr. Eröss István főszolgabíró, valamint a karitatív egyesületek részéről a munkából részt kérő úriasszonyok, akik vállalták a nehéz és hálátlan munkát. Aki eltöltött egy félórát a közellátási hivatal helyiségében, bepillantott abba az idegtépő, lázas, megfeszített és a legteljesebb jóakarattal, magyar szívvel, kötelességtudással végzett munkába, az nyugodt lélekkel kérheti a közönség megértését és tiszteletét a munkát végző tisztviselők iránt.

Lopják a Máv.-teherárukat

A debreceni rendőrségre szinte naponta feljelentés érkezik a MÁV részéről, amelyet a vasúti teheráruban elkövetett lopások miatt tesznek.

A tegnapi napon beérkezett feljelentés szerint a Hangya Szövetkezet által feladott csomagok közül ellopottak egy 16 kilós ládát, melyben szalonna volt és egy 70 kilós zsák lisztet. A rendőrség megindította a nyomozást a vasúti lopás ügyében.

Uj titkos tanácsosok

A Kormányzó Úr báró Jósonei Bánffy Dániel földművelésügyi miniszternek a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a m. kir. titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

A Kormányzó Úr Öfömlétsége Bubernics Mihály felsőházi tag, rozsnói megyés püspöknek és nemeskéri Kiss Géza es. és kir. kamarás, a királyi vadászterületek vadászmeisterének a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a m. kir. titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

A karikagyűrű közszükségleti cikk, állapította meg a bíróság

Pászti Juliánna szolnoki lakos a maga és vőlegénye számára karikagyűrűt vett Bleyer László szolnoki órász és ékszerészénél. A menyasszony kifizette a kért 150 pengőt, de mert az összeget soknak találta, árdrágító visszaélés címén feljelentette Bleyert. A szolnoki törvényszék előtt az ékszerész azzal védekezett, hogy nem utaltak ki számára aranyat, kénytelen volt tört aranyból készíteni a gyűrűt. A tört aranyért grammonként 14—15 pengőt fizetett. Az úrszobrász bünyösnek mondotta ki Bleyer Lászlót üzletszerűen elkövetett árdrágító visszaélés büntetőtörvény és ezért hétfőnapon bírónőre ítélte, azonkívül elrendelte letartóztatását.

Az ügy a tábla elé került, ahol Bleyer védője azzal érvelt, hogy az arany jeggyűrű nem közszükségleti cikk. Azzal igyekezett alátámasztani védekezését, hogy a vevőknek fényűzési adót kell jeggyűrűvásárlás esetében fizetnie, tehát ebből arra következtetett, hogy az arany jeggyűrű luxuscikknek minősül. Különbben is — folytatta védekezését — a jeggyűrű nem kellek, csupán jelképe a házasságkötésnek. Azonkívül tagadta az üzletszerűséget.

A tábla az úrszobrász ítéletét megsemmisítette. Mellőzte az üzletszerűség megállapítását, a cselekményt árdrágító visszaélés vétségének minősítette és a büntetést négyhónapi fegyházra és 300 pengő pénzbüntetésre mérsékelte. Az ítélet indokolásában ki-mondotta a tábla, hogy az arany jeggyűrű igenis közszükségleti cikk, mert általános szokás és kivétel nélkül minden házasszulandó beszerez és visel karikagyűrűt, a legszegényebb néposztály tagjai éppúgy, mint a vagyonosok.

A villamos vasút Nagytéplon-téri pályaszakasának tervezett átépítése

Hirdetmény.

A m. kir. Kereskedelem- és Közlekedési Miniszter Úr a Debreceni Helyi Vasút RT. Igazgatóságának kérelmére a villamos vasút Nagytéplon-téri pályaszakasát tervezett átépítésének közigazgatási bejárását elrendelte.

Az eljárás megkezdésének idejéül 1942. évi április hó 29. napjának d. e. 9 óráját állapította meg, az eljárásban résztvevők találkozási helyéül pedig a város polgármesteri hivatalát jelölte meg.

A közigazgatási bejárásnak célja és feladata, hogy a szóbanlevő pályaszakas tervezett átépítésében érdekeltnek, tehát az érdekelt magánosoknak is alkalom adassék jogos érdekeik érvényesítésére. Ennélfogva tehát a közigazgatási bejárásra az összes érdekeltet ezennel azzal hívom meg, hogy a bejárásnál is inkább jelenjenek meg, mert ellenkező esetben a határozathozatal további meghallgatásuk nélkül fog történni. Polgármester.

Tavaszi bőrkesztyűk

retlikülök, gumifűzők, gumibarisnyák, selyembarisnyák, melltartók és ernyők

Szenássy és Daku-nál
ROSSUTH UCCA 2.

**Tavasza ernyőt
az Ernyőszalonból**
PIAC UCCA 77.

A református elemi iskolákban aggasztó mértékben csökken a gyermekek létszáma

Egyes foglalkozási rétegek elnéptelenedésnek indulnak

A debreceni református egyház iskolaszéke megbízta a tantestületet, hogy a maga kebelében kutassa fel a növekedéskészség apadásának okait és az orvoslás módjaira tegyen javaslatot.

A megbízás alapján Szendy István tantestületi elnök és vitéz Nagy Pál főjegyző terjedelmes, nagyon lelkiismeretes kutató munka alapján összeállított jelentést készítettek és terjesztették be az iskolaszékhez. A református népiskolák elnéptelenedésének okait a gyermekszaporulat esikkenése, az iskolapolitika, szociális szempont és iskolai felszerelés, egészségügyi szempontból vizsgálták.

Elsősorban megállapították a hiteles statisztikai adatokból — melyek már az iskolahét alkalmából rendezett kiállításokon is nagy felhajtást kellettek —, milyen mértékben csökkent az elemi iskolás református gyermekek létszáma. Ha a számokat összehasonlítjuk, megdöbbentő képet kapunk. 1931-ben Debrecenben 71.736 református lélek élt, 1941. december 31-én 81.165 a református lélekszám. Ilyen arányban kellett volna emelkednie a gyermekek létszámának is. Ezzel szemben 1931-ben a ref. tankötelesek száma 8947 volt, de csak 4493 járt ref. iskolába. Az 1941. évben már csak 3935 gyermek jár a ref. iskolákba, de ezek közül is 567 a VII—VIII. osztályokba tartozik. Ha figyelembe vesszük, hogy a tíz év előtti létszám az I—VI. osztályú tanköteleseket mutatja, viszont az 1941. évi 7765 tanköteles közül 567 a VII—VIII. osztályba jár és ezek számát levonjuk a 7765-ből, illetve a 3935-ből, akkor a tényleges apadás az összlétszámban 1749, a református iskolákba járók statisztikájában 1125 gyermek a tíz évvel ezelőtti állapothoz képest.

A tíz év arányszámait vizsgálva rájövünk, hogy az összes ref. tankötelesek számából mintegy fele járt ref. iskolákba. Ennek az is oka, hogy az összes tankötelesek számának tekintélyes része tanyákon lakó, inkább sok gyermekkel bíró család gyermeke, akik a tanyai állami iskolákba járnak.

Különösen szembevetve az 1938. évi 9255 ref. gyermek létszámával szembe az apadás az 1939. évben, amikor csak 8330 volt a létszám. A létszámapadás oka a gyermekszaporulat esikkenése.

Az elnéptelenedés okait különösen beható vizsgálattal utálták és megállapították, hogy szociális és gazdasági bajokban kell a magyarázatot keresni.

de másutt is van hiba. Úgy találják, hogy az iskolapolitika is oka az elnéptelenedésnek. A ref. iskolák elhelyezése nem korszerű. Ott nyitották meg az iskolákat a régi időkben, ahol az egyháznak házat adományoztak erre a célra. Nem is törekedtek arra, hogy a régi időkben, amikor még az igények igen alacsony fokon állottak, nagyobb központi iskolát létesítsenek. Ezért vannak a ref. iskolák régi épületekben, elavult felszereléssel. A keleti részen 15 iskolacsoporthoz van a nyugati csak 6.

Az 1924—25. évi statisztika bizonyítja, hogy az iskolai ref. iskolából 205 gyermeket adtak át a Mikepérsé-úti állami iskolának. Szaporodtak az állami iskolák és csökkent a ref. iskolák gyermeklétszáma. Így, ilyen mesteres okokból is fogy a ref. iskolákban a gyermekszerep. A Homokkerten 3000 református lélek van és két református tanterem. A nem református iskolákban felnevelt gyermekek közül — mondja a jelentés — aligha lesznek öntudatos reformátusok.

Szomorúak a szociális okok is. A nyilastelepi református szülők szívesebben adják gyermekeiket a MÁV műhelytelepi iskolába, mely évről évre növeli a tanteremek számát. A műhelytelepi iskolába ugyanis gondozottabb gyermekek járnak, a ref. iskolákba a szegényebbek. Furcsa, de így van: a Bozzai, Bihari telepek iskolája az árvíz miatt is apadást mutat. Elszélednek az összedőlő házak lakói más városrészekbe.

Kíváncsún tartják, hogy minden tanítót arra a helyre állítson az iskola, ahol legeredményesebben és leghibebben tudja szolgálni a tanügyet.

Megdöbbentő a jelentésnek következő néhány sora:

„Bennünket tanítókat is szomorú érzéssel tölt el a gondolat, hogy iskolánkban a tanulók létszáma a természetes apadásnál is nagyobb esikkenést mutat. Nem kevésbé fájó érzés kel lelkünkben annak látására is, hogy a debreceni üsgazdaszfélynek szembe- lüben kevesebb gyermeke van, mint azelőtt. Az 1940—41. évben a ref. iskolába járó gyermekek közül — hiteles adatok nyomán megállapítottuk —, hogy 240 gazdálkodó, illetve földművesgyermek járt iskolába. Az Főtvös, Pácsirta és eleki-utca tanítói bizonyítják, hogy ezekben az iskolákban gazdálkodócsaládokból alig van tanköteles gyermek. Ez is egyik oka a létszámapadásnak.

Felvetik a jelentésben azt a gondolatot, hogy a szakkörök véleménye szerint is helyes eljárást kövessék: adják el az iskolák és tanítói lakások céljára szolgáló épületeket és helyettük építtessék a város négy részében négy szép, emeletes, legalább 16—16 tanteremmel bíró, egészséges, modern iskolát, megfelelő felszereléssel, amellyel fedezni lehetne a központi fűtésen előálló megtakarításból.

Megállapítja a jelentés, hogy az iskolákban nagyon sok rosszul táplált, vérszegény, tbc-s gyermek ül. Sok a piszkos, egészségtelen rongyokba öltözött gyermek. Azt ajánlják, hogy az egyház vegye vissza központilag a ref. iskolásgyermekek segélyezését.

Egészségügyi hibákra is rámutatnak. Az iskolaudvarok kicsik, porosak.

DEBRECZEN 5. OLDAL 1942. IV. 16.

egészségtelenek. A gyermekek felső ruhái bent vannak a tanteremben, szorosan egymás mellett. Hibásnak tartják azt a felfogást, hogy a külszín nem számít, a lelki tartalom a fontos, emiatt a termék nagyrésze ridegnek tűnik fel. Pedig nagyon fontos volna, hogy a belépő már a külszínről megállapítsa: ez református iskola.

A jelentés így fejeződik be: A gyermek drága kincs, különösen becses akkor, ha kevés van belőle. Városunk református gyermekpalántái fogynak, üvegházi virágokká válnak. Építsünk hát számukra kellemes, meleg otthont, hogy ott jól érezzék magukat, hogy vágyakozva tekintsenek vissza oda késő öregségük napjaiban is.

Az árvíz által megrongált ház agyonütötte gazdáját

Jelentették a debreceni ügyészségnek, hogy Komádi határában az árvíz megrongálta nagyon K. Szűcs Mihály 42 éves földműves házat és az épület egyik fala ledől. A gazda igyekezett menteni a házból a bútorokat, hordta kifelé és ekkor érte a

halálos szerencsétlenség. Az épület másik fala is ledől és egy leszakadó gerenda úgy megütötte a gazdát, hogy a sérülés halálát okozta.

Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Hirdetmény

Az országgyűlési képviselőválasztói névjegyzéktervezet közszemléretételéről.

Az 1939. XIX. tc. 38. paragrafus (3) bekezdésének rendelkezése alapján, értesítem a város közönségét, hogy a következő évre érvényes országgyűlési képviselőválasztói névjegyzéktervezetet elkészítettem s annak egy példányát f. évi április hó 15-től április hó 30-ig, a városházán fszt. 18. sz. helyiségében (Kossuth utcai kapubejártnál) naponként reggel 8 órától 12 óráig közszemlére helyeztem ki. Ez alatt az idő alatt a névjegyzéktervezetet, az általam kijelölt tisztviselő jelenlétében — vasárnap is — mindenki megtekintheti és köznapokon délután 2 órától 6 óráig lemasolhatja.

A névjegyzéktervezet egy példányát, a hivatkozott tc. 38. paragrafus (4) bekezdésének rendelkezése alapján, a debreceni kir. járásbírószághoz is megküldöttem s ott az folyó évi április hó 15-től április hó 30-ig, a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s arról — a megállapított díjak előzetes lefizetése ellenében — teljes vagy részleges másolatot kérhet.

Értesítem továbbá a város közönségét, hogy a névjegyzéktervezet ellen a közszemléretétel ideje alatt (április hó 15-től április hó 30-ig) az 1938. XIX. tc. 39. paragrafusa rendelkezése szerint, felszólalással lehet élni a központi választmányhoz.

A névjegyzéktervezetbe történt jog-

sulatlan felvétel miatt bármelyik választó, a kihagyás miatt azonban csak maga az érdekelt szólhat fel.

A felszólalást előszóval, vagy írásban a városháza fszt. 18. sz. helyiségében (Kossuth utcai kapubejártnál) az általam kijelölt tisztviselőnél lehet előterjeszteni. Az előszóval előterjesztett felszólalásról jegyzőkönyv lesz készítvé.

A felszólalást meg kell indokolni. A felszólaló egyúttal mellékelni, illetőleg bemutatni köteles a felszólalásban előadottak igazolására alkalmas okirati bizonyítékat.

Annak, aki felszólalást akar előterjeszteni, minden hatóság, közhivatal, közhivatalnok, lelkész, nyilvános jellegű intézmény, egyesület és alaptvány köteles haladéktalanul rendelkezésére bocsátani mindazokat az adatokat, amelyek a felszólalásban felhozottak bizonyításához szükségesek. A felszólalónak — ha kívánja — a felszólalás átvételéről elismervény adatik.

A felszólalásokat benyújtásuktól kezdve május 10-ig a városháza fszt. 18. sz. helyiségében (Kossuth utcai kapubejártnál) naponként reggel 8 órától déli 12 óráig közszemlére helyezem ki. Ez alatt az idő alatt a felszólalásokat általam kijelölt tisztviselő jelenlétében — vasárnap is — mindenki megtekintheti és köznapokon délután 2 órától 6 óráig lemasolhatja.

A felszólalásokat mindazok, kik az 1938. XIX. tc. 39. paragrafus (1) bekezdése szerint érdekelték, a közszemléretétel ideje alatt a központi választmányhoz címzetten a városháza fszt. 18. sz. helyiségében írásban észrevételet nyújthatnak be.

Az észrevételek előterjesztésének módjára ugyanazok a rendelkezések az irányadók, mint a felszólalásokra vonatkozólag, melyeket már fentebb ismerttettem. Polgármester.

Megkerültek a Bethlen-utcai közlelmzési körzet irodából ellopott jegyek

Hírt adunk arról az álkulesos betörésről, melynek tettese vasárnapra virradó éjszaka behatolt a Bethlen utca 13. szám alatt levő III. számú közlelmzési körzeti iroda helyiségébe. A betörő négy ajtót felnyitva a belső irodába bejutott és az íróasztal fiókját fel-felnyitva onnan 40—50 pengő aprópénzt és közel 300 drb. liszt, keuyér cukor és zsírjegyet vitt el.

A rendőrség erőlyes nyomozást indított a betörés ügyében, az ellopott jegyek számait feltüntető listát pedig eljuttatták a fűszerkereskedőknek és húsiparosoknak, nehogy a betörő azokat felhasználhassa. A tettes számára ilyen módon értéktelenné vált élelmzési jegyeket a tegnapi napon meg is találták a Széchenyi utcán egy üres telken, ahova azt a betörő, hogy szabaduljon tőle, bedobta. Egy járőrkéző megtalálta az eldobott jegyeket és beszoigáltatta a rendőrségre.

Régi lakodalmi rigmusok

A „Debreczen“ 1942. évi naptára sok kedves, régi vőfély-verset örökített meg, amelyek a debreceni lakodalmak elengedhetetlen velejárói voltak és amelyek lassan már feledésbe merültek. Már csak egy-egy öregecske néni vagy bácsi emlékszik ezekre a humoros, vagy értelmes lakodalmi versekre és sóhajtozva emlegeti, hogy „bizony szebb volt a lakodalom is a régi világban, megadták annak a módját, nem úgy mint most!“

Csapó néni is (teljes nevén: özv. Csapó Istvánné sz. Nagy Erzsébet) 75 éves szomszédom, amikor elolvasta a „Debreczen“ naptárának rigmusait, felragyogó szemekkel mondja: Hát szép „vőfi“ versek ezek is, de mondtak mást is és mondtott a vőlegény és menyasszony is! Addig biztatgatom Csapó nénit, amíg végre lediktálja a következő rigmusokat:

A vőfély ajánlással a lakodalmi ebédem.

LEVES.

Behoztam a levest kokas tarójával, Fel is van vegytve jó apró csigával. Felkészereztem mindenféle jóval: Egyenek belőle jó appetitussal.

PÖRKÖLT.

Mióta kimentem, nagy viadalát álltam, Egy 3 éves borjával összetalálkoztam. Nem akart jönni, de én úgy megváltam.

Hogy mire észretért, bent volt a bográcsban! Felkészítetttem a vendégek számára, Szedjen hát mindenki bőven tányujára.

SÜLT BAROMFI.

Nászuagy uram, itt van a sült, Melynek vére akkor meghűlt, Mikor tollát mellestették, Forró kemencébe tették, Jó eledel zuzamája, Gazdám általam kínálja: Ez a vacsora utólja!

BOR.

Szivvidamításul Isten a bort adta, Amint szót Dávid zsoltárában mondotta, Azért általam hordóját kifúratta, Tele kulacsal velem felhozatta: Igyák egészséggel!

A VŐLEGÉNY BÚCSÚJA

a menyasszony szüleitől

Mint hogy szószólóm tisztüket végezték, Az életpáromat számomra átvették, Ilendőnek tartom, mielőtt elmennék, Hogy a szüleitől rövid búcsút vennék, Köszönöm jó apám apai jóságát, Társam körül való hű dajkázkodását, Köszönöm jó anyám anyai jóságát, Társam körül való hű dajkázkodását, Hogy a leányukat nekem felnevelték, A szent házasságra nekem átengedték, Gyere hát jegyesem, menjünk más szálásra,

Várjuk a jó Isten áldását javunkra, Gyere most már velem, szívem felemása,

Amíg meg lesz a sír a számunkra ásva.

A MENYASSZONY BEKÖSZÖNTŐJE a vőlegény szüleitől

Miódon ez hajlékba reménnyel beléptem, Elvégeztem ezen hajdom életem, Mert szeretett fiuk, kedves vőlegényem, Isten törvénye szerint férjem lett nekem.

En is szeretetből lettem felesége, Mert a szívem egyre csak dobogott érte, Vándormadár vagyok, ki fészket keresi, Párja oldalánál reményét fűllei, Béhozott a párom ezen szép hajlékba, Fogadjanak bé hát kedves otthonukba! Fogadj szeretettel férjem édesatyja S mely öröm a szivedet ánthatja Légyen a te boldogságod nplja, Melytől a háznépe fénymelegét kapja, Fogadj szeretettel, légy szerető atyám, Ki meg fog védeni az élet viharán, Fogadj szeretettel, ölelj a kebledre, En is boldogan borulok szivedre, Isten úgy segéljen!

Fogadj szeretettel férjem édesanyja, Hisz az anya vigyáz arra, akit elvesz fia, Ki lesz fia felesége, ki lesz az ő menyé, Aki a ház gondját válláról levedgye! Fogadj szeretettel, ölelj a kebledre, En is boldogan borulok szivedre, Így mindig könnyebb lesz egymásra vigyázni, Isten áldása a sűrű fog tartani Ezt szívemből kívánom!

Azt mondja Csapó néni, hogy tudott ő még sok más ilyen verset is, de bizony már elfelejtette. De ha eszébe jutnak, majd elmondja még azokat is!

Polányi Lajos.

Bélyeggyűjtés**A MAGYAR BÉLYEGEK PAPIROS-
KÜLÖNBSEGEIRŐL**

Előszó.

Cikkem technikai vonatkozásaiban annakidején a flumet Smith és Meynier féle papírgyár egyik művezetője volt segítségemre aki — mint a postakincstár szerződéses szállító cégének vezető embere — feltétlenül a legmegbízhatóbb és legkompetensebb adatokat szolgáltathatta nekem. Lehet, hogy a 30—35 évvel ezelőtti gyártási technika ma már elavultnak tekinthető, de mert alanti megállapításaim is kimondottan csak 1910-ig terjedő időszakra vonatkoznak; az említett úrtól kapott adatok ezen időpontig feltétlenül mérvadóknak tekinthetők.

A magyar bélyeg papírja 1871-től 1910-ig nem mindig egyenlő minőségű volt, sőt az is előfordult, hogy egyes másodosztályosok is különféle minőségű papírra lettek nyomtatva. Eltekintve a papír felhárításának, vastagsági méreteinek és szívósságának különbségeitől, a következő különféle bélyegpapírfajtákat ismerjük a magyar bélyegeknél:

1. dárva és érdes, 2. színattörő, átcsésző, átlatászó, 3. kemény, merev, rideg, 4. légy, puha, hajlékony, 5. szálas szakadózó, 6. üvegpapír, 7. pergamentpapír, 8. hártypapír, 9. szatinált (fényesre simított), 10. sávozott (vergé), 11. rostos és 12. bordázott (geri) papíros.

Hogy ezen sok válfaj fenti meghatározását könnyebben érthetővé tegyem, szükséges, hogy a magyar bélyegkehez szükséges papíros gyártásának folyamatát pár szóval ismertessem.

(Folytatás a jövő heti számban).
(A „Pannonia” február 18-i körlevéléből):

Kérjük gyűjtőtársainkat, ne használjanak idegen szavakat, mint plid, „postfrisch”, „gebraucht”, „bündli” stb. stb. hanem mindenkor a megfelelő helyes és teljesen megfelelő magyar kifejezéseket, plid, a fenti esetekben „használatlan”, „használt”, „köteg” szavakat. A mi zengzetes magyar nyelvünk nem szorul idegen szavakra és ha minden magyar gyűjtő visszatartja az idegen kifejezéseket, megtisztul a magyar filatelista szótár is!

A folyó évben tervezett új kibocsátásokról a posta még nem nyilatkozott, de annyi már kiszivárgott, hogy az általános forgalmi (templomos) bélyegsorozat kibocsátásáról már folynak a tárgyalások.

Ratonaj szolgálatra bevonult tagtársainkat, illetve azok hozzátartozóit figyelemmeljeltük, hogy bevonulásukról az egyesületünket értesítsék, nehogy lármány bélyegigényléstől emiatt a hátrahavonultak elessenek.

A Debreceni Bélyeggyűjtők Egyesülete hív. közleményei: Egyesületünk minden vasárnap délelőtt 11—1 óra között tartja az Ügyvédi Kamara tanács-termében összejöveteleit melyeken vendégeket szívesen látunk.

Minden lakósváltoztatást pontosan bejelenteni kérünk!

Kérjük tagtársainkat, hogy a meginduló házi csereforgalomban vegyenek részt. Többen már ki is jelentették ebből készségüket, de z első küldeményről megelégedtek, már pedig a legelső és legfontosabb itt az első küldemény.

Az idén 8 ezer kilométer új helvíz csatornát építettek

Budapest, apr. 15. Az elmúlt évben több, mint 15 millió kilométer föld megmozgatásával mintegy nyolcezer kilométer új belvízcsatornát építettek, míg eddig összesen 20.000 km. csatornánk volt. A megfeszített munka eredményeképpen ez évben már több olyan terület mentesült a belvízektől, amelyen tavaly még súlyos károk voltak. Szeged például az újabb csatornák kiépítésének köszönhető, hogy külső telepein 18.000 ember lakóhelye menekült meg a pusztulástól. Az általános helyzet a vetelek állása tekintetében az egész Alföldön meg jobb, mint máshol

Hirdetmény a gazdasági munkabérekéről

(Folytatás)

A burgonya részes munkájával járó alábbi megjelölt kézimunkákért megállapított legkisebb munkabér jobb termőképességű földön a termés egynegyedrésznél, gyengébb termőképességű földön pedig a termés egyharmad részénél kevesebb nem lehet. A munkaadó a földet jó termőerőben, továbbá vetésre (ültetésre) előkészítve köteles átadni és vetőgumót is köteles szolgáltatni. A munkást terhelő kézimunka alatt érteni kell: a vetéssel (ültetéssel), műveléssel (háromszori kapálással és föllegezéssel), betakarítással (beleértve a válogatást is) és behordással (beleértve az elvermelést is) kapcsolatos összes kézimunkákat.

A tengeri részes munkájáért adandó legkisebb munkabér:

A tengeri része jár a 3 felé osztályozott csöves tengerinek, ha a részes munkás a termőföldet gazmentesre kapálja, külön megkapálja a sorközöket, kiegyeli a tengerit, elvégzi a második kapálást és fattyaz, címerhányáskor harmadszor kapál és fattyaz, letéri a tengerit, három osztályba válogatva részre alkalmas kupacokba összehordja, csutkáját levágja és azt kupokba rakja, a munkaadónak járó részt kocsi-ba és göréba rakja. A tengeri egynegyed része jár a három felé osztályozott csövestengerinek, ha a részes az első kapálást nem végzi, hanem helyette a munkaadó boronálja a tengerit, a munkavállaló a sorokat megkapálja, kiegyeli, teljesen gyomtalanít, ezután a munkaadó lókapál kétszer, a munkavállaló pedig a kiegyelésen kívül még egyszer kapál, fattyaz és gyomtalanít. A részes munkás egyéb kötelezettségei ugyanazok mint a harmadosé. A tengeriszár nem képezi részlet tárgyát egyik esetben sem.

A répa részes munkájáért adandó legkisebb munkabér:

Egyharmad rész akkor jár a munkásnak, ha elvégzi az első kapálást, — egyelést, második kapálást, gazoló kapálást, répa kiásását, földtől megtisztítását, a répa fejelését vagy levelezését, esomóba rakását, azt levelekkel és földdel letakarja és a munkaadó részét prizmazza vagy vaggónba rakja. A répa egynegyedrésze jár, ha a részes elvégzi a fenti összes munkákat, csak a szállítástól mentesül. A cukorrépa ása-sa, fejelése, kupokba rakása, földelése, a fej külön kupacokba rakásáért kat. holdanként legkevesebb 40 P. fizetendő. Takarmányrépa fenti munkáért kat. holdanként legkevesebb 24 P. fizetendő.

Széna részes munkája:

A termés egyharmadrésze illeti meg a munkavállalót, ha a szénát lokaszálja, forgatja, felgyűjtli, petrencébe rakja, boglyázza és szekerre adogatja. Lucernából a termésnek legalább egyötöd része illeti meg a munkavállalót, ha az előbbi pontban foglalt munkákon kívül a szénát saját igájával behordja és bekalazza.

Lucerna, löhere

és zabosbükönyös részes munkája: Löhere, lucerna, zabosbükönyből a termésnek legalább egyharmad része illeti meg a munkavállalót, ha a termést lokaszálja, forgatja, csirkézi, petrencézi, boglyázza és szekerre adogatja. Lucernából a termésnek legalább egyötöd része illeti meg a munkavállalót, ha az előbbi pontban foglalt munkákon kívül a szénát saját igájával behordja és bekalazza.

Burgonya

szakmáymunkájának munkabére: A burgonya szakmáymunkájával járó összes kézimunkáért a munkabér kat. holdanként élelmezés mellett nehezebb művelésű talajon legalább 40 P. élelmezés nélkül pedig 70 P. Könnyebb művelésű talajon élelmezés mellett legalább 30 P. élelmezés nélkül legalább 60 P. Szakmáymunkáknál a munkavállaló szolgáltatásai ugyanazok, mint a burgonya részes munkájánál.

Szőlő szakmáymunkája:

A szőlő szakmáymunkájával járó legkisebb munkabér homokos talajon 160 P. kötött talajon 200 P. Munkást terhelő összes kézimunkák alatt érteni kell: a nyitást, metszést, karóigazítást, háromszori kapálást, szükség szerinti kötözést, permetezést, valamint fedést. A szüretelés munkája tehát az előbbi részben megállapított munkabérben nem foglalatik benne.

Ócska paplanvattáját ne dobja el**Püspök paplankészítő****Hónapos bér a nyári 7 hónapra:**

I. oszt. hónapos az, aki teljes férfi napszámra jogosult. Ennek egy havi fizetése legalább: 10 P. készpénz, 160 kg búza, 20 kg kenyérliszt, 10 kg főzőliszt, 4 kg hús, 1 lt ecet, 1 P. fűszerpénz. II. oszt. hónapos az a férfi, aki zsákolni nem bír, és kaszálni nem képes és az a nő, aki 18. életévét betöltötte. Ezeknek egyhavi fizetése: 6 P. készpénz 170 kg búza, 20 kg kenyérliszt, 10 kg főzőliszt, 2 kg hús, 3 kg szalonna, 1 kg zsír, 3 kg főzelék, 1 kg só, 1 lt. ecet és 1 P. fűszerpénz. III. oszt. hónapos az a 15—18 év közötti leány és fiú, aki korához képest teljes munkabíró, ezeknek egy havi fizetése:

4 P. készpénz, 80 kg búza és a II. oszt. hónaposoknak járó élelmezés.

Hónapos bér a téli 5 hónapra:

I. oszt. hónaposnak egy havi fizetése: 5 P. készpénz, 100 kg búza és élelmezés ugyanúgy, mint a nyári hónapok alatt. II. oszt. hónapos fizetése: 5 P. készpénz, 75 kg búza, élelmezés ugyanúgy, mint a nyári II. oszt. hónaposnak. III. oszt. hónaposnak havi fizetése: 5 P. készpénz, 50 kg búza, és élelmezés ugyanúgy, mint a II. oszt. nyári hónaposnak. A hónapos munkás a szerződésnek megfelelően köteles szerszámot vinni magával, hogy minden mezőgazdasági munkát végezhesen.

(Folytatása következik).

A közönség szava**Az iparostanonc kérdésről**

A „Debreczen” hasábjain több cikket olvastam az iparostanonckérdéssel kapcsolatban. A legutóbb megjelent cikk szinte felhívást tartalmaz, hogy az öntöb iparosok is nyilvánítsák véleményüket.

Szerintem ezt a kérdést három szempontból kell vizsgálni: az iparos, a tanonc, illetve szülő és az iparosok mai helyzetének mérlegelésével.

Az iparos csak azért vesz fel tanoncot, hogy a tanítással járó időtöltése, fáradsága és anyagpazarlása után a tanonc utolsó évében valami haszna legyen a tanulóból. Ma azonban a tanulási idő igen rövid és ez idő alatt is a műhelyen kívüli kötelezettségek folytán nagyon minimális idő áll rendelkezésre a tanonc gyakorlati kiképzésére. Mégha szakiskolás volna is az illető, akkor is kevés lenne az idő olyan gyakorlati kiképzésre, amely a mestert kárpótolhatná. A szülő nem akar áldozatul hozni gyermekéért az iparág kitanulása terén, hanem fizetést vár a tanítómestertől, sok esetben túlzott mértékben is. Pedig az iparos nem azért tart tanoncot, hogy pár év múlva versenylásra legyen — bár ezzel tisztában van — és ha ellenszolgáltatást vár a tanítástól, ez nem elérendő.

Ha a mult tanulságait nézzük, azt látjuk, hogy a világháború előtt egy kis kézművesiparos keresete nem érte el egy nyomdászsegédét fizetését. És csak úgy tudott kis házat szerezni magának, ha egy emberöltőn át tartó szakadatlan munkával és nélkülözéssel nem élt, hanem csak tengődött. Az a reménye, hogy öregségére kis háza legyen, szertefoszolott mint a buborék. Soknak a pénze a Rókkantegyletben veszett el.

A tanonc vagy annak szülei azt is látják, hogy több ipari képesítéssel bíró ifjú is munka nélkül van és még a több szakmai tudás sem volt képes egy kis megélhetést biztosítani. Látam nyomdászsegédet, akinek évek óta a könyvtártervezés és a nyomdászegylet segélye volt a kenyerre: könyvtárolt, aki kőművesek mellett dolgozott mint napszámos és jó lakatossegéd, aki szintén kőművesek mellett talált kenyeret, sőt olyan kőművesegédet is láttam, aki könyvtelen volt mert hordónak beállni többi munkatársára mellé.

Mindennek az oka az ipari pangás volt. Aki csak lehetett, ipart vállalt, így minden városban háromszor annyi öntöb iparos volt, mint a világháború előtt az 50 százalékkal kevesebb munkatehetségre.

Az idősöb iparosok évek hosszú során át tartó munkával berendezték műhelyeiket, fizették becsülettel az adójukat és most az adóálléleikből friss versenytársakat kapnak az Öntöbítési Alap révén.

Vajjon mi kecsgelető tehát ezekből a jelenségekből az ifjúságra nézve, ami arra serkenethetné őket, hogy az ipari pályára menjenek?

Mi lenne tehát a lendő? Jobb gaz-

merit ma nagy értéket jelent. — Hozza el

mesterhez, aki villanygéppel új paplant készít belőle. Csapó 27. tel.: 38-15.

dasági helyzet teremtése, amelyben az iparos megélhetése inkább biztosítva van és jövője szebb képet mutat. Ha így lesz, akkor majd lesz tanonc s nem kell őket csábítani az ipari pályára. És majd lesznek olyan iparosok, akik megoldják az iparosok nyugdíj-kérdését is.

Seres Sándor

könyvkötőmester, fűny. hat. biz. tag.

Elítelték, mert feletette jöszággal a zárolt búzát

A debreceni rendőrség, mint büntetőbírószágnak tegnap vonta felelősségre Szilágyi Ferenc földberelő, Pécze-dűlő 42. szám alatti lakost, aki 208 Kilogrammi zárolt búzát engedély nélkül feletett aprójöszágaival.

Dr Papp Menyhért rendőrtanácsos, a bizonyítási eljárás lefolytatása után 5 napi elzárásra ítélte Szilágyi Ferencet.

Helység és helyiség

Egyszerű rádióhallgatók és hozzáértő szakemberek egyaránt panaszkodják, hogy a bemondók gyakran vétenek a kiejtés és még gyakrabban az értelem, szóval a helyes magyarság ellen. Az egyik bemondó szerint Angliának nem szabad beleavatkoznia Erőpa ügyeibe, a másik bemondó szerint a szovjetet ki kell szorítani Ajropából. A tol igével is megvannak akadáva a bemondók; a riomi perről például azt jelentik: A katonák az államférfiakra, a miniszterek a tábornokokra főlják a felelősséget.

Sokkal nagyobb baj, mikor a rádió értelmi hibát követ el, mikor rokonhangzású szavakat téveszt össze, így mikor a helységet nem tudja megkülönböztetni a helyiségtől. Szinte napokig hallani ilyeneket: A németek Charkovtól keletre újabb öt helyiséget foglaltak el. Vagy: A szovjet csapatok a Donec medencében kénytelenek voltak több helyiséget kiűriteni. A rádió-nak mindkét jelentésben helységet kellett volna mondani, vagyis talut, községet, amint Petőfi nevezi a falu kovácsát „A helység kalapácsának”. Ellenben a rádiót nem érheti kifogás, mikor ezt jelenti: A bombázás után a gyár helyiségiben robbanás történt és tűz támadt. Mert helyiség annyit, mint épületrész, helység pedig a megyének, járásnak kisebb-nagyobb lakott telepe.

A helység és helyiség föléseletét ellen annál inkább föl kell szólnunk, mert könnyen megeshetik, hogy a rádió más rokonhangzású és hasonló képzésű szavakat is össze fog tévesztetni, talán az emberség és emberiség is erre a sorsra jut.

Tudjuk, hogy Debreczen messze esik Budapesttől és hogy az én gyengeszavam nehezen ér fel a Sándor uca 7. szám alatti rádióközpontoz, de azt is tudom, hogy a jó rádió a levegőben rezgő minden hangot képes felvenni, sőt felfogni. Eszerint nem lehetetlen, hogy felszólalásomnak foganatja lesz és a rádió ezentúl nem fogja föléseletét a helységet a helyiséggel és mindegyiket a maga helyén, vagyis helyesen fogja használni. (K. A.)

Irógépkellékek

minden géphez

HURAY

Telefon: 17-93.

HIREK

"DEBRECZEN"

szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdája József királyi herceg u. 1. (Éikabérház.) Telefon nappal-éjjel: 17-52 és 27-89. (6 mellékállomás.) Előfizetési árak: havonta 3.— P, negyedévenként 8.70 P. Ára: hétköznap 12 fillér., vasárnap 24 fillér.

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata április 11-én reggel 8-tól, április 18-án reggel 8 óráig: „Kigyó” Piac ucca 31., telefon: 30-95. — „Tisza” Péterfia u. 61. sz., telefon: 24-52. — „Csillag” Árpád-tér 1., telefon: 29-32. — „Szent Háromság” Homokkert, Szabó Kálmán ucca 14., telefon: 17-09. „Mátyáskirály” Nyilastelep, telefon: 32-01. szám.

Az én Pulim...

Az én pulimnak nincs a földön párja
Ha baja van ár, ha örül nevet,
Nem ismer órát mégis percre várja
Mindennap este érkezésemet.

Az én kutyám az érti a beszédet
Pedig ábecét nem tanult soha,
Ha szólok hozzá — „nézd a csirke széd”
Cgy pattan, mint az Isten ostroma.

Az én kutyám a hűség mintaképe,
Akármit mondok azót fogad nekem.
Hiába tennék egy tál húst elébe
Nem nyul hozzá míg meg nem engedem.

Az én pulim a Hortobágy királya
Szilaj juhász ezer jószág felett
De itthon úr, mert szinte büszke rája
Hogy a háznak leghűbb barátja lett.
Wizer Fáy Aladár.

— Tisza emlékünnepe az egyetem. A Debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem nagy névadója gróf Tisza István születésnapján: április hó 22-én, szerdán d. e. fél 11 órakor a központi épület aulájában egyetemi közgyűlést tart a következő sorrendben: Nemzeti Hísekegy. Szabados Béla. Eneklí a református kollégiumi kántus, az egyetem ének-kara. Rectori megnyitót. Tartja: D. dr. Kállay Kálmán e. i. Rector. Értékezés. »Gróf Tisza István és régi pártjaink.« Tartja: dr. Haendel Vilmos egyetemi ny. r. tanár. Himnusz. Eneklí a református kollégiumi kántus, az egyetem ének-kara.

— Presbiteri konferencia lesz Derecskén vasárnap délelőtt. Erre a környékből sok református egyházból utaznak Derecskére a presbiterok.

— Kertészeti és virágkiállítás. A m. kir. földművelésügyi miniszter engedélyt adott arra, hogy az országos magyar kertészeti egyesület f. évi május 1—12 között tervezett országos tavaszi kertészeti és virágkiállítását május 13—25 között tarthassa meg.

— Zágrábban emlékművet állítanak Radics horvát vezér emlékeztére, akit annak idején a belgrádi Szkupstinában a szerbek meggyilkoltak.

— Anglia 5286 millió font sterling kiadást irt elő az 1942—1943. évre. Ez az összeg 510 millióval több, mint az ez évi kiadás összege.

TAVASZRA

valódi KEK- és EZÜSTRÓKA
BOÁKAT,
BOLERÓKAT
NERZEKET
a legnagyobb választékban

Nagy József

ezüstkoszorús szücsmesternél
szerezheti be.
SZENT ANNA U. 3. SZ.

Elmaradt a csapókeri feleséggyilkos temetése

Szécsi Kálmánt ma temetik el, felesége temetése már tegnap megvolt

A csapókeri családi tragédiával kapcsolatban beszámoltunk arról, hogy Szécsi Kálmánt, a feleséggyilkos férfit és áldozatát, Szécsi Kálmánt szerdán délután temetik el. Azonban nem egy sírba helyezik végső nyugalomra a családi dráma két áldozatát, amint azt Szécsi búcsúlevelében kérte, hanem a férfit úgynevezett ingyen temetésen már 3 órakor eltemetik, míg feleségét gyermekei az 5 óras temetésen egészen más táblában temetik el.

A szerdai napon azonban közbejött egy intézkedés, mely miatt elmaradt Szécsi Kálmán temetése csütörtökön délután 5 órára.

Ugyanis az ingyenes temetés ügyét felülvizsgáló gazdasági hivatal nem hagyta jóvá az állam költségére történő temetést, mert megállapította, hogy Szécsi Kálmán, mint a budapesti Ganz-gyár alkalmazottja, OTI-tag volt és így a Társadalombiztosító Intézet viseli a temetés költségét, melyhez a Ganz-gyár is hozzájárul. Ezért ma délután 5 órakor fogják eltemetni.

Szécsi Kálmán temetése szerdán délután nagyszámú közönség részvételével folyt le. Gyermekei zokogva vették körül a tragikus sorsú asszony ravatalát és a lelkes megindító imája kísérte utolsó útjára a szerencsétlen asszonyt. A temetésen tumultuózus jelenetek játszódtak le. Az alsósort zsúfolásig megtöltő gyászközönség-

nek egy, a gyászszertartás komolyságához nem méltóan viselkedő, nem résztvevő, hanem kíváncsiságtól indított rétege a koporsó lezárása előtt szinte botrányos jelenetek között tolongott a ravatalhoz, kiszorítva a gyászoló családot, hogy a felravatalozott holttestet láthassa... Olyan jelenetek játszódtak le, hogy Kegyes Ferenc temetőgondnok a rendőrség segítségét kérte a tumultuózus jelenetek megszüntetésére és hat rendőr meg is jelent a helyszínen s rendet teremtett. A koporsó lezárása után aztán helyreállt a közönség nyugalma és a gyászszertartás már minden zavaró momentum nélkül folyt le.

A csapókeri végzetes tragédia, az emberi szenvedély vezetett tör halálos merényletnek emléke lassan elfakul a rohanó napokkal. Csak két sír a Köztemetőben jutja eszébe olykor az elmúlás bírodalma látogatóinak a tavaszi reggel vakító napsütésében lejátszódtott gyilkos merényletet és öngyilkosságot. A két sír pedig olyan messze került egymástól a temetőben, amilyen távolra elfordult a feleség és férj szíve egymástól a földi életben: egyik, a Szécsi Kálmáné sírja a 17-B. tábla III. sor 11. helye, míg a ma délutáni temetés után Szécsi Kálmán izzó és halálos szenvedélyektől megpihent testét a 15. tábla II. sor 9-ik sírja fogja magába zárni.

— Dr Vincze Ferenc: Kerekegyháza gazdaságföldrajza. A középfokú gazdasági tanintézet egyik fiatal tanára: dr Vincze Ferenc, most adta ki az egyetem földrajzi intézetének kiadásában egy értékes dolgozatát. Kerekegyháza gazdaságföldrajzáról. A monographia ismerteti Kerekegyháza kialakulását, majd a község mai arculatát adva kiterjed a természeti viszonyok, a község társadalma, a népmozgalom, egészségügy, termelési és birtokviszonyok, közlekedési lehetőségek taglalására. — A nagy hozzáértéssel megírt mű előszavát Suhayda Tibor m. kir. gazdasági főtanácsos írta.

— G. Genosy Sári és Hajdú Péter együttes fellépése a Hivatásszervezet irodalmi matinéjén. Folyó hó 19-én, vasárnap 10 órai kezdettel rendezi a Dért-múzeum előadótermében a Hivatásszervezet irodalmi matinéjét, melynek egyik érdekessége a kiváló énekesnő, G. Genosy Sári, a kellemes hangú Takács Nusi és az ugyancsak nagy tehetségű Hajdú Péter fellépése. A gazdaság műsorból külön ki kell emelnünk Szepényi Lajost, a hírneves színművészt és Egri Jánost, a nagy reményekre jogosító énekest. Rajtuk kívül még a debreceni fiatalság legkitünőbb művészgárdája emeli a nagy sikerűnek ígérkező irodalmi matiné előjátékát. Az előadásra jegyek elővetelben kaphatók a Hivatásszervezet, Varga ucca 1. szám alatti irodájában, telefon: 11-32.

— Ezeröttszáz tagot számláló védnöknői kar védi és emeli a színvonalát azoknak az anyák-napi ünnepségeknek, amelyeket ebben az évben május 10-én rendez városunkban a debreceni KIE. Városunk egyházi és világi vezetőinek feleségei, közhivatalai és nagyobb magánintézetek vezetői tagjaiak nejei azok, akik vállalják, hogy a KIE anyák-napi ünnepségeinek színvonalát emeljék 1926 óta, amióta a KIE városunkban az anyák-napi ünnepségeket rendezi, tradícióvá fejlődött az a szokás, hogy a védnöknői karral emeli az anyák-napi ünnepségek színvonalát. Ebben az évben is több mint ezeröttszáz tagú védnöknői gárdát kér fel a KIE az anyák-napi védnöknői tisztségek vállalására. Ők nevük hozzáadásával biztosítják azokat az egész városra kiterjedő ünnepségeket, amelyeket a debreceni KIE városunkban az Anyák-napján rendezni fog.

— Megvadultak a lovai Nagy János berettyószentmártoni gazdálkodónak és felborították a szekeret. A gazda igen súlyos sérüléseket szenvedett és kórházba szállították.

— Telegdy Józsefet ezrek kísérték utolsó útjára. A mezőtelegdi Árpád korabeli ősi templom előtt ezer és ezer ember gyűlt össze, hogy részese legyen Telegdy József eltemetésének. Sulyok István püspök és dr. Soós István nagyváradi polgármester búcsúztatták az elhunytat, aki a régi magyar élet egyik legrokonszenvesebb alakja volt és a református egyházmegegyének vezető egyénisége.

— A dán kötélgyártó ipar a természetes rostok hiányától áttér a papírból való hajókötél gyártására. A gyakorlatban jól beváltak a papírból való hajókötélek.

— Felakasztotta magát 80 éves korában Horváth Miklós nánási földműves és mire rátaláltak, meghalt. Öngyilkosságának oka életuntagság.

— A Debrecenből Budapestre hétfőn este induló személyvonaton egy duplafedélű aranyórát és aranyláncot loptak el az egyik utastól. Az órának egyik fedőlapján a Dessewffy-család címere, a másikon D. I. monogram van bevésvé.

— Kiűtötte a saját szemét favágás közben Török Lajos 31 éves szabósegéd, aki Berettyóújfaluban lakik. A fejsze nyeléről leesett a vas és az vágódott a szemébe. A berettyóújfalui kórházban vették ápolás alá a súlyosan sérült szabósegédet.

— Burgundia-utca 4. számú ház az április hó 21. napján délelőtt tizenegy órakor megtartandó bírói érverésen eladás alá kerül. Felhívást nyújt dr Magyar ügyvéd, Ferenc József-út 32.

— Lopják a gépszíjat. Az utóbbi időben elszaporodott a gépszíjlopás. A tettesek az ellopott anyagot rendszerint cipőtalpnak értékesítik. A tegnapi nap folyamán is ismeretlen tettes Vincze József úrmármester Teleki-utca 70 szám alatt levő nyitott műhelyéből két darab gépszíjat lopott.

— Elloptak az utcán őrizetlen hagyott szekeréről egy lópokrócot Nagy István kocsis, Nyomtató-utca 2. szám alatti lakostól. A kár 30 pengő.

— Élethoztatási kötvényt loptak ismeretlen tettesek Félégyházy János főhadnagy Bellekeő 542. szám alatti tanyai lakásáról. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

DEBRECZEN

7. OLDAL
1942. IV. 16.

Antal István államtitkár Debrecenben

Antal István államtitkár szombaton délelőtt Debrecenbe érkezik. Este 7 órakor az Arany Bika kistermben beszédet mond aktuális belpolitikai kérdésekről a MÉP nagyválasztmányi ülésén. Az ülésen felszólal még Ferenczy Tibor országgyűlési képviselő is.

Antal István államtitkár vasárnap utazik Debrecenből Hajdúnánásra dr Benkő Géza országgyűlési képviselő társaságában.

A lakáshivatal áthelyezése

Értesítem a város közönségét, hogy a lakáshivatalt a Városháza épületéből a Ferenc József-út 26 a. (Dobozi átjáró) szám alá a II. emelet 9. számú helyiségébe helyeztem át.

A lakáshivatal feleket délelőtt 10-től 12 óráig fogad. Polgármester.

Meghaladja az egymilliárd pengőt a kispár termelése

Az IPOK közgyűlésén Laky Dezső volt miniszter előadást tartott a magyar kézművesiparról és elmondotta, hogy a magyar gazdasági élet történetében igen nagy szerepe volt a kézműiparnak. A kispári termelés ma is olyan fejlett, hogy meghaladja az egymilliárd pengőt a termelés értéke. A magyar kézművesiparosok száma 300.000 körül jár és egyre távol a magyar ipar munkaterülete. A háború befejezése után a kisparra nagyobb fejlődés vár.

Ítéletet hirdettek dr Szentpéteri Nagy Samu és arató munkásai perében

Megírtuk annak idején, hogy dr Szentpéteri Nagy Samu debreceni ügyvéd feljelentést tett a hatóságnál aratómunkásai ellen zsarolás és magánlakásértés miatt. Feljelentésében előadta, hogy a munkások őt megtámadták a tanyáján több bért követeltek, mint a megállapodás volt és olyan fenyegető volt a magatartásuk, hogy kénytelen volt fegyverét is elővenni, hogy távol tartsa magától a kiabáló aratókat.

A debreceni törvényszék már tartott egy tárgyalást az ügyben, de ítéletre akkor nem került sor, mert bizonyításkiegészítés elrendelésével elnapolták. A bíróság Trásy tanácsa szerdán fejezte be a tárgyalást. A magánlakásértést nem állapították meg, ez alól a vád alól felmentették ifj. Erdélyi Jánost és őt társát. Bűnösnek mondta ki zsarolás vétségében kiserelésében és ezért fejenként 20—20 pengő pénzbüntetést ítélték őket. Az ítélet végrehajtását három évre felfüggesztették és kimondták a rehabilitációt, tehát az ítéletet nem közlik a bünygyi nyilvántartóval. Az indoklásban kimondta a bíróság, hogy a munkások eszekegedete erkölcsi szempontból menthető, de mégis bűnösnek kellett őket kimondani, mert a polgári perben is jogosnak nyilvántított követelésüket, jogtalan módon akarták érvényesíteni és nem a bírósághoz fordultak egyenesen, mint azt később eszekegdtek.

Az ítélet nem jogerős.

Nem lesz sose rossz ruhája
BOLLA Kálmán úgy csinálja

Uriszabóság
Piac-u. 32. Telefon: 39-60.

Színház, film, szórakozás

SZÍNHÁZI MŰSOR:

Csütörtökön este: Boldoggá teszlek, filléres helyárok.

Pénteken este: Valahol Lengyelországban, Neményi Lili vendégjátéka.

Szombaton délután: Boronkay lányok, filléres helyárok.

Szombaton este: Valahol Lengyelországban, Neményi Lili vendégjátéka.

J. Fejér Erzsók a „Gyergyói bál”-ban

Huszka—Szilágyi nagyszerű operettjének felújítását J. Fejér Erzsók első debreceni fellépése avatta kiemelkedő művészi eseményé. A debreceni közönség egyéni művészetű, kitűnő színésznőt ismert meg személyében, akinek távoztatása az eddigi előadásokról határozott veszteségnek számít. Bensőséges finom játéka, remek ember ábrázoló készsége, egyszerű eszközökkel is mélyreható hatást elérő művészi izes humora, nemes páthosza, szépen, melegen csengő hangja, Bodólay Katalin szerepét egészen kivételes tehetséggel állította színpadra. Igazi forró sikere volt és szeretnénk hinni, hogy első debreceni fellépésének rövidesen folytatása következik.

A társulat többi tagja kifogástalan teljesítményével méltó keretet szolgáltatott J. Fejér Erzsók remek alakításához. Örömmel láttuk viszon a széphanagú, kitűnően játszó Kovács Irént. Harasztosy Irén egyéni kedvessége, Földessy Lilla magával ragadó humora, robbanó temperamentuma, remek táncos, Kremer Böske ügyes, tehetséges alakítása, Márkus Lajos férfias, tőkélletes játéka, szépen zengő hangja, Szokolay Gyula pompás humorú, karakteristikus költője, Zách János nemesre vetű művésze, Sándor István rokonszenves, jól megfogott figurája, Rogoz Imre szívet tele játéka, Erdélyi László pompás cseredese, Lendvay, Zádory, Katona Emmy, Kárpáthy ügyes alakítása mellett Bódy, Felföldi, Pálffy, Boranyay, Szőnyi, Danek, Borbás, Gál, és Nagy Ilona jól egészítették ki az együttest.

Vitéz Jakabffy Dezső rendezése ötletes, művészi munka, Fest Vidor karnagy kitűnő vezénylése maradéktalanul érvényre juttatta a Huszka-muzsika szépségét.

A SZÍNHÁZI IRODA JELENTI:

Csütörtökön este filléres helyárokkal a legmulatságosabb Vasary-vígjáték, „Boldoggá teszlek”. — Pénteken és szombaton este Neményi Lili vendégjátéka a „Valahol Lengyelországban”, operettben.

— A Tisza István Társaság ország-termesztudományi szakosztálya kedden, április 21-én délután hat órakor az eleitani intézet tantermében rendes ülést tart, amelynek tárgysorozatán dr. Gaertner Károly levelező tagnak a dohányról, dr. Baugó Béla rendes tagnak pedig az egyetemi hallgatók anthropológiai vizsgálatáról szóló előadása szerepel.

— XII. Pius pápa május 13-án szöveget intéz a világhoz. Közvetítik a rádió útján azt a misét is, amelyet a pápa celebrál május 14-én a Szent Péter templomban. Lehetséges, hogy a mise után a pápa a székesegyház erkélyéről urb et orbi áldást oszt.

— A Péterfia ceán egy autó elől akart kerekpárjával kitérni Kozma Mária 13 éves leány és nekirohant a villamosnak. A leányka 8 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett.

— D. dr. Révész Imre püspök Hajdúböszörménybe utazott az ottani Kálvineum meglátogatására. Utjára id. Porzsol István esperes, a Kálvineum igazgatója kísérte el. A püspök szombaton jön haza.

— Május 17-én szentelik püspöké dr. Scheffler János szatmári püspököt. Iletékes helyen megállapították dr. Scheffler János szatmári püspök felszentelésének időpontját. A felszentelési ünnepések május 17-én és 18-án lesznek s a felszentelést Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás fogja végezni.

Két Szabolcska vers

Nyíri Géza nyug. MÁV felügyelő, aki fiatalabb éveiben dolgozó társai volt a „Debrecen—Nagyvárad Ertesítő” című hetilapnak, mely a maga nemében páratlan volt, a két város iparát és kereskedelmét szolgálta, lévén abban az időben igen élénk kapcsolat Debrecen és Nagyvárad között.

Nyíri Géza szívesen emlékezik vissza azokra az időkre, mikor szorgalmasan és sok tehetséggel tevékenykedett a „Debrecen—Nagyvárad Ertesítő” szerkesztésében. A lap régi számainak elszárgult lapjain felfedezett két Szabolcska-verset, melyeket most a debreceni Szabolcska-ünnep alkalmával érdekesnek tartunk alább közölni. Szabolcska különösen debreceni tartózkodása idején munkatársa, egyideig szerkesztője volt a lapnak, melynek 1900. évből megjelent számaiban jelent meg a következő két vers Szabolcskától, akkor már országos hírvé költőtől:

BETEGEN

Ne féltetek „nem megyek” én el,
De hogy megyek még fiam!
A jó Isten megőriz engem,
Értetek is én Ikesi Istenem,
Fehér galambjaim.

Meg rossz halott is lennék én még,
Nem lennék odalent soha.
Onnan is én tudom, fel-feljárni,
Megigízni éjszakáinként
A takarókat.

OH HAGYJ MEG...

Oh hagyj még ábrándaimnak élni
Ajjad a szót ne mondd még ki,
Mely — mint a jósok üstöke —
Majd egy világot rombol össze!

Álmovda is tudom, hogy álom
Ez én egész ábrándvilágom
Ha álom is, mit bánja Istenem,
Csak hagyj még rajta elmerengnem!

Hadd fesse mindig szebbre-szebbre,
Sóvárgó lelmem képzeteitje...
S ha mindenét ráparazolta:
Csak akkor ébressz valóra.

Csak akkor, akkor mond ki hátran:
Hogy mit sem érezek irántam.
— Oh hátha úgy fájjobbra hatna,
Hátha a szívem meghasadna.

— Értékes ékszereket találtak egy szabadkai ház nádfedelében, ahová egy fiatalkorú szobanc rejtegette el. Az ékszereket egy Szabadkán élő orosz menekültől lopták el.

— Meghalt Roosevelt egyik munkatársa. Washingtoni jelentés szerint Johnson tábornok tüdőgyulladás következtében meghalt. A tábornok Roosevelt legfőbb munkatársai közé tartozott.

— Galilei emlékest az Olasz Kultúr-intézetben. Holnap, pénteken este 6 órakor Galileo Galilei halálának háromszázados évfordulója alkalmából emlékestet rendez az Olasz Kultúr-intézet igazgatósága az intézet helyiségében. Az ünnepi est szónokai: dr. Tankó Béla, a Tisza István tudományegyetem filozófiai tanszékének tanára és Barra György gyakorló gimnáziumi tanár. Az Olasz Kultúr-intézet igazgatósága ezúton is meghívja Debrecen város közönségét, hogy velük együtt hódoljon a nagy tudós emlékének.

— Felemelt fejladagot kap az óriás Brók, aki két méter 25 centiméter magas és 160 kilós. A napi fejadag a törököknél 300 gramm és az óriás török nem lakott jól a fejadag megállapítása óta. Az istanbুলi polgármester a kivételes nagyságú töröknek felemelt fejadagot engedélyezett.

— A kolozsvári Ferenc József tudományegyetem körüli Csoma Sándor halálának 100 éves évfordulóját aznap ünnepeli meg, hogy a kiváló magyar keleti kutató emlékének felidézését egybeköli e tudományág ma élő legnagyobb képviselőjének, Giuseppe Pucciniak bizteleitből doktorráavatásával, Pucci az olasz akadémia tagja, a római tudományegyetemen a keleti vallások és a bölcselet professzora. Az egyik tibeti expedíciójáról írt művét a magyar tudós emlékének ajánlotta. Április 18-án délelőtt a Mátyás király díkház dísztermében lesz az avató ünnepély.

Bustyaháza lelki átalakulása

Bustyaházán, ebben a kárpátaljai községben, nagyon értékes nemzeti nevelő munkát fejtenek ki az odahegyezett jegyzők Kerecsen Lajos és Havani Viktor. Néhány derék magyar ember elhatározta, hogy az ottlakó ruszin testvéreket megtanítják a magyar kultúrára, a magyar szellem szeretetére és becsülésére. Munkájuk kétrányú, szociális és kulturális. Nagyon sokat tesznek a bevonultak hozzátartozóinak segítéséért, az özvegyeknek és árváknak az elmúlt tél folyamán ruhát és élelmiszert osztottak ki. Megalakították a községben az EMKE helyi szervezetét. Előadássorozatokat rendeztek és ezeket az előadásokat annyira megszerették az ottani lakosok, hogy már alig várják a következő alkalmat.

Ezekből az előadásokból tanulják megszeretni a magyar nemzetet, józan világlátásra és erkölcsös életre tanítják őket. Az előadások lelke Dolly Gizella tanítónő, aki legutóbb rendkívül nagy siker mellett tartott olyan előadást, amelyen bemutatásra kerültek a szép magyar népi szokások. Viharos sikerük volt a színpadon megjelent hölgyeknek, akik színes, gazdag díszítetű magyar ruhákban jelentek meg.

Az előadás rendkívül mély benyomást keltett és általában megállapították, hogy Bustyaháza ruszin népe lelkiileg sokat haladt a magyarokkal való érintkezés terén.

— Szerelmi dráma Tiszanagyfaluban. Szerelmi dráma játszódott le Tiszanagyfalu községben. Egy 30 éves fiatal gazda agyonlőtte szerelmét, majd maga ellen fordította a gyilkos fegyvert. H. Tóth Pál balkányi lakos szerelmes lett Kircsák Erzsébet tiszanagyfalui fiatal leányba, aki azonban nem viszonozta H. Tóth Pál érzelmeit. A visszautasított gazda tegnap végezettségre határozta el magát. Fegyveréből rábört Kircsák Erzsébetre, akit a golyvó eltalált. Sérüléseibe rövid szenvedés után meghalt. A merénylet után H. Tóth Pál maga ellen fordította a fegyvert és fejbőlölte magát. Életveszélyes sérüléssel kórházba szállították.

— Melegedés közben megégett egy kislány. Tóth Ferencné ófehértói lakos öt éves Mária nevű kislányát rövid időre a lakásában egyedül hagyta. A kislány a tűzhelyhez közel állt melegedni, közben egy kipattanó szikráltól meggyulladt a ruhájában és a gyermek súlyos égési sebeket szenvedett és sérüléseibe belehalt. Amikor az édesanyja visszaérkezett a lakásba, a gyermek ruhája már lángolóvá égett. Segítségére sietett, ruháját letépte, azonban akkorra már harmadfokú égési sebeket szenvedett a szerencsétlen gyermek.

— A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint az 1942. évi tavaszi idényére méhesládoknál megállapított 2 kg tiszta cukor felül engedélyez méhesládoknál még egy kiló tiszta cukor felhasználását. A pénzügyminiszter egyben a cukor igénylésére, az engedély kiszolgáltatására és az ezzel kapcsolatos különböző teendőkire megállapított határidőt 30 nappal meghosszabbította.

— Márkus László kiténtetése. A hivatalos lap csütörtöki száma közli a Kormányzó Úr Ötvenéves évfordulójára megrendezéséről, amelyre Márkus Lászlóknak az Operaház igazgatójának a művészet szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a Magyar Érdemrend középkeresztjével méltóztott adományozni. Ezzel egyidejűleg Hóman Bálint miniszter új. Ötök Gusztávoval, az Operaház főrendezőjével, vezető rendezőjével, Nádasy Kálmán rendezővel pedig főrendezőjével szerződött.

— Gyökössy Endrének, a Petőfi Társaság tagjának 1902. évi tavaszán, most negyven éve jelent meg az első verseskötönyve. Az elmúlt négy évtized alatt negyven könyve látott napvilágot. Gyökössy az ifjúságnak és a magyar gyermekneknek is egyik legismertebb írója, többébbi való az első magyar cseresznye: a „Patotai cseresznye”.

FERENC JÓZSEF
KESERŐVIZ

Félkiló erdélyi dughagyma és egy sikeres felolvasás

A „Székely Szó” című lap írja az alábbi kedves történetet:

A Furdösözvetség marosvásárhelyi kongresszusának előadói között volt Milleker Rezső dr. debreceni egyetemi tanár, aki rendkívül érdekes tanulmányában a székelyföldi problémák egész sorát világította meg. Milleker professzor előadása méltó elismerést keltett, de volt egy nagy „bibi”. Milleker szabadelőadást tartott, gyorsíró pedig nem hallgatta végig tanulságos mondanivalóját. És a kongresszus azután nyomban el is utazott. Pedig Zsák József, a marosvásárhelyi Idegenforgalmi Hivatal agilis vezetője kitervelte, hogy elkéri az előadást, kinyomatja és szétküldi a Székelyföld gazdakörének, más közöleteinek, szóval mindenkinek, akitől kamatoztatni lehet a debreceni egyetemi tanár tudásának gazdag tárházát. Zsák József nem az az ember, akit bármilyen akadály el tudna fjeszteni attól, amit elhatározott. Azonnal levelet írt Debrecenbe és megkérte Millektert, hogy előadásának anyagát küldje el neki.

Tegnap aztán megjött a válasz távirat formájában:

„Rendkívül hálás volnék, ha utánvéttel kaphatnék egy fél, vagy egész kiló dughagymát. Előadást akkor azonnal küldöm, Milleker.”

Amint látjuk tehát, Milleker professzor már bele is ment az „üzlet”-be, de mindjárt feltételhez is kötötte a kérés teljesítését. Zsák Józsefnek az előadás kell. Milleker professzornak pedig az erdélyi dughagyma, mert lényegesen jobbízú és vitamindúsabb, mint az alföldi. Milleker professzor csak alkalmazkodott korunk gazdasági szabályához, amikor az „adsza-nesze” elve érvényesül nemcsak államközi, hanem magánérintkezésben is.

Es most jön a java. Zsák József Budapestre készült, már meg is váltotta a jegyét az autóbusszra s bár amit ő elhatároz, azt azonnal végre is szereti hajtani, és esetben szépen kicsomagolt és Budapest helyett Szászrégenbe rándult ki, mert azt hallotta, hogy a környéken egyedül ott lehet dughagymát kapni. Egy egész délutánt szánt rá dug hagyma kutatásra, de sajnos egyelőre csak ígéretet kapott hagyma helyett. De nem kell féltetni, meglesz a dughagyma!

Ez a Milleker professzor és Zsák József dughagyma üzletének hiteles története.

Megtorpedóztak két amerikai hajót

Washington, április 15. A haditengerészeti minisztérium jelentése szerint két amerikai kereskedelmi hajót az atlantióceáni partok előtt megtorpedóztak. A legénység életben maradt, hajóját az Egyesült Államok egy katonai kikötőjében partraszállták. Az egyik megtorpedózott hajó közepes nagyságú, a másik kisebb gőzös volt. (MTL.)

— Mi van a hivatalos lapban? Pálffy József: tizenhét m. kir. adóhivatali főnöki állásra, — két OTBA főorvosi állásra, — hatvan OTBA körzeti orvosi állásra, — a MÁV Horthy Miklós kórházának igazgató-főorvosi állására, — Tolna községben rendőrhelyettesi állásra. Fentiekben kívül a győri, soproni és hajai kir. törvényszékekénél, továbbá a pécsi, monori, szentendrei, derecskai és fehérgyarmati kir. járásbíróskodónál keltő, a nyírbátori, csepregi, soproni, vasvári, derecskai, enyingi, sátoraljaújhegyi, marcali, letenyei, székessárdi, bonyhádi, bajai, bácsalmási, gyomai kir. járásbíróskodónál egy-egy végül az egri, ipolyvári, székesfehérvári, debreceni, nyíregyházi és kaposvári kir. ügyészségknél egy-egy feleltelen kisegítő díjnoki állás — a m. kir. kir. államépítészeti hivatalok működési területén rendszeresített és üresedésben lévő útmesteri állásokra.

Levelek valahonnan Oroszországból

Kedves Szerkesztő Ur! Ez a két halványzöld tábori lap, melyeket ide mellettek, megérdemli, hogy sorai az újság hasábjára kerüljenek. Ezek a sorok lángolnak a hazaszeretettől, igazolják azokat a boldog pillanatokat, melyeket egy-egy honvéd érez, levél, vagy csomag érkezésekor.

Mily boldogok, mikor ott künn messze messze a végtelen orosz hósvatagon, vagy a csillogó fenyvesek között, hol oly rideg minden, kapnak otthonról valamit. A kis muskátlis ablakú, fehér-falu, kicsiny házból, hol vén akácok bóbiskolnak a kút gémje messze földre integet. Talán egy pillanatra úgy érzik, mintha otthon lennének. Megélevednek előttük a kép. Hallják a kisgyermek édes csacsogását, a feleség nyájas szavát, látják a komondort, amint jön elbűk, s talán mondják: Köszönöm drágám, köszönöm nektek

En is küldtem csomagot, hogy boldogságot szerezzek a sok közül egy honvédnek. A Sors azt akarta, hogy a feltámadás ünnepén legyen boldog egy magyar testvér. Azt akarta, hogy ő most érezze meg egy magyar honleány nazafias szeretetét s hogy felviduljon a feltámadás szent ünnepén.

A csomagban kis levél volt, melyre most válaszolt két kedves magyar honvéd!

Bihari Mária Ilona.

Igy szólnak a tábori levelek:

Drága gyermek! Úgy érzem már fájlalansággal vádolsz bennünket, mert nemes szíved adományát és értünk aggódó szíved által diktált, felejthetetlen soraidat elfeledtük. Nem! Drága csomagod és buzdító soraid a sors feltámadás szent ünnepére jutatta hozzánk, mint egy szimbólumot, hogy ez a feltámadás örök és boldog lesz. Addig, míg odahaza ilyen nemesen érző és gondolkodó honleányok vannak nem félünk. Kérjük a Mindenható Istent, legyen mind olyan mint Te vagy. Köszönjük Neked és mindenkinek, aki így tesz és érez. Reméljük közös imánkkal munkánk rövid időn belül befejezzük és visszatérünk győztesen. Drága soraid megörizzük, mert ez emlékeztetni fog minket arra, hogy Ti is dolgoztok, így szent hazánkat nem éri többet vérsz. — Adja Isten, hogy így legyen, valahonnan Oroszországból köszönt bajtársaim nevében egy öreg harcos. **Kósa örm.**

Kedves kisasszony! A fiatalok lámpaláz zavarával from e szerény kis lapon ezt a pár köszönő szót, mert miután személyesen nem ismerem, nem tudom, hogy szólítsam. Ugy gondolom kötelességem áldozatkészségéért köszönetemet kifejezni. A sok bajtárs közül az a hazai csomag, mely az ön jólelkű szeretete jeléül, a Szép-Magyarországról harcoló honvédeknek a Vöröskereszt, oly nagy gonddal és fáradtsággal eljuttatott. Ma hűsvét van. Nagy szeretettel és boldog örömmel gondolok a magyar haza szerető és áldozatkész honleányaira s a szerintük csekélynek nevezett ajándékot mi mindennél nagyobbra becsljük, mert a magyar haza honleányainak meleg szeretete rejlik benne. Ebből nagy bátorságot és befeláldozó hősiességet merítünk, mert tudjuk, hogy vannak még jó szívek és jó lelkek az édes anyaföldön, akik ránk is gondolnak. Meleg szeretettel mondom köszönetet bajtársaim nevében is nagy áldozatkészségükért. Soraim zárom a magyar haza szebb és boldogabb jövőjének reményében. **Pozsonyi László.**

— A Vöröskereszt javára a májomi községbeli gyermekek színdarabot írtak és három diák készítette el a darabot, melynek címe: „Nyáron szép az élet“. A színdarabot nagy közönség előtt mutatták be és a belépőjegyek árát átadták a harcúterén küzdő honvédek javára.

— Egy bátor budapesti rendőr megmentette Sajtós Katalin gyárimunkásleány életét, aki beugrott a Dunába. A parton szolgálatban levő rendőr azonnal utána ugrott és kimentette a vízből a leányt, akit a hullámok már 150 méternyire sodortak a parttól. A rendőr, György Sándor, az életmentés után az örszobára ment, ahol átállított és utána visszatért szolgálati helyére. György Sándort kormányzói kitüntetésre terjesztik elő.

GYÁSZROVAT

Özv. Imre Józsefné sz. Sány Eszter. 64 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután 1/4 órákor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Rakovszky uca 45. Dankó temetkezés.

Sándor János életének 79 évében elhunyt. Temetése ma délelőtt 11 órákor lesz református gyászszertartással a Köztemetőből. Fehértói és Takács vállalata végzi.

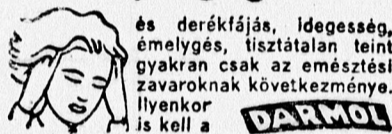
Brassay Lajos ny. tiszthelyettes, életének 60 évében elhunyt. Temetése ma délután félhárom órákor lesz róm. kat. gyászszertartással, a Köztemető 2. B. ravatalozójából. Fehértói és Takács vállalata végzi.

Szécsi Kálmán gyári munkás, 42 éves korában tragikusan elhunyt. Temetése csütörtökön 5 órákor lesz a hármastereből, református szertartással. Lakás: Budapest Csurka temetkezés rendezésében.

Szigeti Sanyika 6 éves, temetése csütörtökön négy órákor lesz a hármastereből, református szertartással. Lakás: Varga uca 18. Csurka temetkezés rendezésében.

— Egy állatona kifosztotta a százados lakását. Budapest Györgypál László százados lakásába behatolt egy állatona, aki azzal a mesével ment a házmesterhez, hogy a századosnak szüksége van több ruhára, csizmára és nyissa ki a lakás ajtaját. A házmesternek nem volt a lakáskulcs, de éppen akkor jött a tisztiszolga, aki a nagyobbbrangú állatonaat tisztelgette és vakon engedelmességre kinyitotta a lakást. A szélhámos a házmester és tisztiszolga személtára vitt el több ruhát, lovaglósiszmat. Órák múlva derült ki, hogy milyen vakmerő szélhámosság történt. A rendőrség elfogta a tolvajt Károly 25 éves cipészsegéd személyében.

Fej

és derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan leint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a **DARMOL**

SPORT

WMFC-Szeged AK 4:0 (3:0)

Megismételt NB I. labdarúgómeccsés. A március elején Szegeden lejátszott labdarúgó mérkőzés eredményét, — mint ismeretes — megsemmisítették s a mérkőzés újrajátszását rendelték el. A szegedi együttes széteső játékot mutatott s így a WMFC megérdemelten győzött a lelkesedés nélkül küzdő ellenfele fölött. A WMFC vette át a játék kezdetén az irányítást. A vezető gólt a 15. percben érte el, — amikor Pintér szegietrugásából Szabadkai védhetetlen gólt rúgott. Tóth kapujába (1:0). A 31. percben is szabadrugás után Szabadkai, Várdi elé jászott, a labdát, aki egyedül lefutott, kicselezte a kaput és az üres hálóba rúgta a labdát (2:0) Utána is a WMFC maradt támadásban s a 41. percben Pintér—Szabadkai összjáték után az előbbi lövése a hálóba futott.

Szünet után a Szeged átcsoportosított, a csere azonban nem sikerült, — mert a szegedi csatársornak azután sem ment a játék A 39. percben a szegedi Gyuris szabálytalansága miatt megítélt szabadrugást Marosvári mintegy 25 méterről hatalmas erővel rúgta kapura. A labdát Tóth fogta, de a hálóba ejtette (4:0).

A DVSC második rangadóját játssza vasárnap a Stadionban

A DVSC vasárnap délután fél 5 órai kezdettel a nagyerdői Stadionban a Marosvásárhelyi SE csapatával játszik. A Mátyás-csoporthoz egyik legveszélyesebb együttes az MSE, játékeréjére jellemző, hogy a DVSC-12:1-re verő Nagybányát 5:0-ra győzte le. Gyors, jól és minden helyzetből lövő támadócsapat. A DVSC-nek teljes erőbedobásra lesz szüksége, hogy megismételje a D. Magyarság elleni bravúrját.

A DVSC szerdán erős edzést tartott és a csapat ezen örvendetes formáról

lett tanuságot. Nagy érdeklődés nyilvánul meg a kitűnő erdélyi csapat debreceni játéka iránt és vasárnapra 3000 főnyi közönségre számítanak a Stadionban. Előmérkőzések fél 3 órai kezdettel a DVSC II csapata játszik a Bihari Turullal amatőrbajnoki mérkőzést.

Nagyon dícsérik Budapestén dr. Thomas vasárnapi játékeztetését. A kiváló debreceni sportember hovatovább a legjobb magyar játékeztető címre tarthat igényt. Jellemzősül arra, hogy Szolnok, Kolozsvár, Nagyvárád, Szeged és Diósgyőr után a fővárosban is mennyire befutott dr. Thomas Henrik, közölik, hogy a budapesti Sportújság szerint Selmeczy JT főtitkárnak arra a kérdésére: volt-e valami panasz a forduló játékeztetői ellen, Goda, az újpésteiek képviselője áradozva mondta: Sajnos, mi kikaptunk, de a játékeztető ellen nem szólhatunk egy szót sem. Dr. Thomas nagyszerűen vezette a mérkőzést, bármilyen nagy mérkőzés vezetésére ajánlani merem. Fiatal játékeztető, de nem veszt el fejét a legnehezebb helyzetekben sem és a szeme is jó. Emellett nem pózol, mint egynémelyik „nagy“ játékeztetőnk... A kiváló debreceni sportember sikere annál örvendesebb, mert éppen újpéstei játékezt, Bírófi figyelmeztette igen erőlyesen egy sportszerűtlenségéről, tehát az újpéstei vélemény mindenképpen elfogadatlán.

Ki pofozkodott a DVSC—Z. Danuvia mérkőzésen? Selmeczy JT főtitkár a labdarúgóházban panaszokodott, hogy a partjelzők nem akarják észrevenni a játékeztető háta mögött történő eseteket. Példaként felhozta, hogy a 10 nappal ezelőtti DVSC—Z. Danuvia mérkőzésen két játékos a játékeztető mögött összepofozkodott, de egyik partjelző sem hívta fel rá a játékeztető figyelmét. Így rejtély maradt a nyilvánosság előtt, hogy kik voltak a magukról megfélemlített játékosok.

Mórét kérjük kölesön heli egy-két edzésvezetésre — ajánlja a DVSC ve-

DEBRECZEN

9. OLDAL.
1942. IV. 16.

zetőségének Keresztessy István. A kitűnő edző bizonyára — mint volt DVSC játékos is — szívesen lejönne arra a néhány órára Szolnokról és így ebben az időben, míg Vampetics át nem veszi a csapatot, megoldódna az edzőkérdés. Valószínűleg a Szolnokok sem lenne kifogása ez ellen. Másik érdekes indítványa Keresztessynek, hogy a mérkőzéseken szabálymagyarító és más sportfűzeteket adjanak a belépőjegyekkel a közönségnek, annak néhány filléres árát hozzácsapva a jegy árához. A közönség általános tájékozottsága nagymértékben emelné ez.

A kereskedelmi iskola pénteken játsszik Nagyvárádon Szent László kupamérkőzést. A mérkőzést azért hozták előre vasárnapról, hogy Szilágyi tudjon játszani a DVSC-ben vasárnap. A játékosok pénteken reggel mennek Jakab Sándor és Solymosi Béla tanár vezetésével. A debreceni kereskedelmistáktól szép szereplést vár a debreceni diákság.

Felhívom a D. Húsos összes játékosait, ma délután fél 5-re a DTE pályán megjelenni szíveskedjenek. Intéző.

Közgazdaság

Debreceni termény- és takarmányárak. Búzaszalma 4.80, rozsszalma 5.00, cukorrépa 11.50—12.50, takarmányrépa 9.50—10.50.

Szerkesztői üzenetek

Debrecen hű olvasója. A tejkérdésben írt sorait illetékes helyre juttatjuk. A lapban nem foglalkozhatunk vele.

Egy olvasó. A felvetett gondolat valóban megszívlelére méltó. Önnek igaz van. Igyekeznék fogunk a gondolatot megfelelő formában illetékes helyre juttatni. Cikket írni a témáról nem lehet.

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

Kétfélleres váltópénz kezesekben lapunk pénztáránál bármilyen mennyiségben kapható. 333 vv.

Elfoglaltságom miatt ez úton keresek komoly, rendes nyugdíjas, vagy üzlettel rendelkező 55 évben járó jó férjet, magam is üzletben dolgozom. „Vidéki“ jellegűre. 561

ALKALMAZÁST nyér férfi

Házmester felvétetik, kinek felesége szállodát vezet. Tóth Árpád-utca 1. 1074

Maga dolgozó virág- és konyhakertész keresek azonnali belépésre. — Személyes jelentkezés iratokkal Barna-u. 17. 1149

Sütődebe kifizetőt felveszek. Kányási, Virág-u. 1. 563

Koelmába óvadékos üzletvezetőt keresek. Jogyfolytonos koelmá átadó, Hűvelyes 11. Pesti. 562

Fodrászsegédet azonnal felveszek. Makay, Bőszorményi-út 83. 1144

Egy jómunkás szabósegédet azonnal felveszek. Tóth szabó, Bethlen-u. 23. 1142

Jól kerékpározó erős fiú kenérekkihordásra felvétetik. Kinizsi-u. 44. Péntek. 1165

Kifutó, 16 éves aluli, felvétetik. Golenszky, Sas-u. 2. 556

Csapat felvesz — a Gambrius étterem. 559

Szobafestő és mázóltanulót fizetéssel felveszek. Pecze József festő- és mázóltmester, Zöldfa-u. 10. 1137

Fényező politurozó és bádigos, asztalostanulót felvétetik. — Gebauer gyár, Híd-u. 10. 1134

ALKALMAZÁST keres férfi

Kerékgyártó állást keres gazdaságban többévi gyakorlattal. Széchenyi-utca 84. 1139

Izr. 34 éves magános férfi, 4 polgárit végzett, bármily munkát elvállal. Hatvan-u. 6. Házfelügyelőnél. 1130

ALKALMAZÁST nyér nő

Egészséges, tiszta, rendszerező 12—17 árva leány egyhónapos gyermek mellett családi otthonra talál. Hajdúszoboszló, Hangya vendéglő. 1016

Lapkézbontókat, asszonyokat, leányokat vagy férfiakat, lehetőleg gyakorlattal, felvesz a „Debreczen“ kiadóhivatala. Jelentkezés délután 3—4-ig József kir. herceg-utca 1. 1093 vv.

Tanulóleány felvétetik női divatszalon, Piac-u. 49. I. em. 1166

Üzemi takarítónőt délutáni munkára felvevünk. Gazdak Sütődeje. 1157

Szoftató dajkát keresek 3 hónapos csecsemőhöz. Komlóssy-út 44. I. em. 1132

ALKALMAZÁST keres nő

Jó kézírással félnapos elfoglaltságot keresek. — Cím a kiadóban. 1152

Gyors-gépirónő, elsőrendű munkakerő, késegitést, helyettesítést, óradíjas munkát vállal. Cím a kiadóban. 1146

Német kisasszony ajánlkozik úriházhöz, Szent Anna-u. 36. f. 5. 1138

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Házvezetőnőnek elmennek magános úr, vagy hölgy mellé. 34 éves jómegjelenésű magános vidéki asszony vagyok. Egy 16 éves kisleány elmenne úri családba gyerekek mellé. Cím a kiadóban. 999

Bejárónő jó bizonyítvánnyal, kosztall felvétetik. József kir. hg.-u. 6. I. em. 1150

Szakképzett hölgyfodrászsegédnő azonnal beléphei. Róth fodrász, Hatvan-u. 18. 1148

Minden bejárónő — azonnalra felvétetik. — Csapó-utca 24. Keresztelőület. 1162

Kis úri család keres május elsejére mindenleányt, csakis gyermek- és kertszerező jelentkezzen, ki megbízhatóságát jó bizonyítványokkal igazolja. Jelentkezési vasárnap délután 3 és 5 óra között Domokos Lajos-utca 6. szám alatt. 1141

Fiatal bejárónő déli órákra azonnalra kelendő. — Harsányi, Kút-u. 1. 1167

Vendégfői szakácsnő, ki adagolásban is jár, azonnal felvétetik. — Páthány-u. 11. Élt. 1156

Mindenes bentlakó, aki kerthi munkát is végez. Felvétetik. Szent Anna 8. 564

AJÁNLAT

Csipekfűgyöngyök, valódi kőpáncsanyagok, 150-300 szélesben, csipekanyagok, Róthmerce-utca 36. Keresztépület. 616 4. 29

Varrógépet veszek, eladok, cserélek, köleszők, javítások jóállással. Hívásra jövők. Csapó 101. 286 4. 25

Egyenruhát bizalommal rendeljen Tegdesnél Kálvin-tér 19. Püspöki palota 1093 5. 4

Órajavitást vállalom s óeska órákat veszek. Schiffmann, Vendég-u 7. Kisállomásnál. 1942 11. 3.

Szappannak való zsírt szappanra becsérel Pálános szappanosmester, Kölesei 8. 544 5. 15

Ciánoztasson, vizsgáljasson Kissel, Kígyó-u 5. Telefonhívó 19-77. MEGA borozó, 86 11. 15

Sírkövek műköből és termésköből, gyümölcsösök részére mézsálat kapható a Debreceni Működgyár Rt.-nél, Fűrdő-utca 2. 1219 vv.

Ciánoztasson Családciánozó vállalat, Lakásvizsgálatok felelőséggel. Rákóczi utca 9. Telefon: 14-27. 437 6. 29

Cipőt szandaltétet, mozaik borítással könyvre, Órások cipőraktárból, Sas utca 1. 429 4. 29.

Legelőssobban fest, tisztít, Weisz, Arany János-utca 29. 1941 vv

Korékpárt, varrógépet, gramofont, szakszerűen javít, Roboz 68 Hammer, Piac 8. 92. 7. 12.

Tartós ondoló gépet vegyen heti 7 pengős részletre Polzártól. — Gambrius passage, 979

Fűgafa, Elveti a ruhagondját. Ha vesz egy pár fűgét! Szépet és gyökereit. Két vagy három éveset. Ez már most is kapható Hatvan utca 24. első ajtó. 313

Fonásra alkalmasan angolaszörméből kalapot készít. Bérkártyát vállalunk. Kalápipár, Széchenyi 7. 901 6. 30

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, briliántot magam árón vesz Polák Endre ékszerész Hatvan 2. 1185 7. 1

Amerikai szőlőképző gépet keresek megvételre. Ajánlatot a kiadóhivatal pénztárába kérem leadni. 1641 vv.

ELELMISZER, ITAL

Frissen érkezett fajtalmák egész nap olesón kapható kicsinyben, nagyban, Széchenyi 22. 1204 6. 4

Alma, frissen érkezett és almaekvív kapható Hatvan-u. 41. 597 5. 11

OKTATÁS

Símai gyors- és gépiróiskolában állandóan beíratkozhat Piac 73. Államvizsga. 1019 5. 15

PENZ

Biztos üzlethez 10.000 P kölcsönt keresek. — „Hajj 200” jellegre. 1035

Hat hónapra ezer pengőt kölcsön veszek, havonta 50 P részesedést adok. Jellege: „Ezer”. 555

HANGSZER

Jó állapotban levő hosszú zongora eladó. Veressné, Beresényi 49. 1155

Eladó rövid fekete zongora. Cím a kiadóban. 569

BUTOR

Hálószobák, ebédlők, kombinált szobák, konyha berendezések Salamon bútorüzletben, Hunyadi 2. 1106 5. 4

Minek a fényes kirakat, mikor olesőbban vásárolhat udvari bútorüzletben Piac 71. 1099 7. 3

Modern háló, ebédlő konyhaberendezés. — kombinált szoba eladó. Kossuth 51. 1356 7. 11

Rekamé, fotell, párnázott szék, háló, henteser, konyhaberendezés eladó. Hatvan 27. 1119 7. 15

Eladó komplett háló-bútor, fotell, álló íróasztal, Zápolya-u 4. 1115

Alighasznált úriszoba eladó. Értekezni délután 2-4 Bika bérház I. 9. 1147

Elköltözés miatt eladó ebédlő, konyhabútor, óra, vasgép, több bútor. Erzsébet 10. 1136

AUTÓ

MOTOR KERÉKPÁR

BMW motor kerékpár, 250-es, 15. ezer kilométer futott, eladó. Hadházi utca 31. H. 991

TÜZELŐ ANYAGOK

Retorta faszén kimerve és csomagolva kapható, Kovács telep, Szent Anna 36. Telefon 19-21. 1066

LAKÁSCSERE

KÉTSZOBÁS összkomfortos, modern, Nagyteltemplom közelében lévő lakószobát elcserelem 3 vagy 4 szobás kerthi lakással Cím a kiadóban. 364 vv.

SZALACSY RÁCZ IMRE BARNA KENYÉR

— Regény —

(9.)

— Ez eltört! — szólott tompán a legény és tanácsért széjjel nézett az egybegyűlteken. Szeme megakadt az asszonya kétségbeesett tekintetén és szelídíteni akarta előbbi erős szavát, mikor halkán megjegyezte:

— En nem vagyok doktor, de azt hiszem eltört!...

A zsellér is meglapogatta a tört lábszárát és helyben hagyta a megállapítást:

— Ez el!...

— Most mi lesz, szentséges Isten, mi lesz most! — bugyborékol fel a sírás az asszonyból és ráborult az urára.

— El kell hívni vén Parkas Gyurit, ő érti a lábtörés baját, — mondta a zsellér és erre a legény már rohant is a törtlábú jószágok, beteg emberek kuruzsló orvosáért, akinek hire, neve hetedhét faluban híres volt. Hogyne lett volna híres, hiszen már út is a tudományáért, de azért az elmúlt esztendőben ő rakta össze Horváth doktor vállát is, amikor a nagyhídnál felborult a kocsija és maga alá temette az orvost. Szégyen ide, szégyen oda, de a vidéki körúton lévő doktor maga rendelte oda Gyurit, hogy addig, míg a városba szállíthatják, rakja rendbe a vállát...

Az asszony ott zokogott az ura mellett és az emberek tehetetlenül állottak a szoba közepén. — Senki se mondta nekik, hogy üljenek, maradjanak, pedig ekkor már ott volt Tamasi Mihály is, a gazda testvérbátyja, aki a szomorú híre a közeli szőlőskertből jött haza. Az ágy mellé lépett, megfogta az öccse kezét, mely nyirkos hideg volt. Egy keveset meghozogott a testvér, megsuklott a hangja, mikor megkérdezte:

— Hogy vagy, János?...

— Nem jól, Mihály!...

— Fáj?... — Fáj!...

A fiatal asszonnyal senki sem törődött, ő maga se önmagával és fel se vette azt a délelőtti fájdalmat, mely ismét végig szántott a testén. Az urat nézte könnyel kereszttől és neki se jutott eszébe, hogy valahol a harmadik faluban doktor is van, akit ilyen esetben talán mégis jó volna értesíteni.

A meg nem született gyermek.

A májusi akácvirágok illatát hozta, vitte a gyenge szellő a szobán keresztül. Tamasi János még mindig ott feküdt tehetetlenül a korhadó szalmájú nyoszolyán. Megpróbálta már, hogy talpra álljon, de mankóval is alig tudott két, három lépést tenni.

Arca megviselt, fonyadt, szeme törött, hajába itt, ott ősz szálatok kevert a hathetes szenvedés.

Az akác illata új ízt, új, friss érzést pezsdített meg a szívében. A nyitott ablakon keresztül méhdongás, akácillat repkedett és ez volt hat hét után az első nap, amikor bízni tudott önmagában és erejében.

Felpökölt lábbal nézte a fekete mestergerendát és Isten tudja, hogy hányszor olvasta el a berovott évszámokat csak a mai szent napon is: 1734.

Kintről vig edényzörgés hallottszott; csengett a mozsár és ez eszébe jutatta, hogy ma palacsintát kért asszonyától ebédre, mert az az érzése, hogy abból, nagyon sokat tudna enni.

Itt megállott a gondolkodásban.

— Szegény, szegény, szomorú asszony — simította végig az arcát, homlokát Tamasi János, aztán ismét megakadt a tekintete a születte évszámon ott a mestergerendán: 1734.

— Vajjon eleink is így csinálták ezt? — gondolta, de nem fejezte be a gondolatot, mert ismét önmagára terelődött minden gondja. Hatodik hete nyomta az ágyat, eddig nála nélkül folytak a munkák a mezőn, kertben, szőlőben. Hat hét olyan időben, amikor a földért és földből élő embernek szabadabb a gondolata, mint a madárnak s íme, ő rabságosabb minden raboknál, akik tömlőben szinylődnek...

Önmagára gondolt és az elrepült hat retentően megpróbáltató hétre, mely idő alatt átszenvedte minden poklok földi szenvedését. Hiába akart palacsintára gondolni, a gyógyuló lábára, az elközelgő nyárra, amikor ha aratni nem is arathat, de kint lehet már és szemmel nézheti a ringó táblába akasztott kaszák Istent dicsérő, rendet vágó szent útját...

Próbált menekülni önmagától, a múlttól, a hat héttől, de újra ott kezdte, ahol abbahagyta; hat héttel ezelőtt, amikor azon az átkozott napon a Piri-hegy sáncánál megcsuszott a szekér két hátsó kereke, majd megbillent a tetejében galtyal rakott, lekötözött szekérra és a következő percben csak azt érezte, hogy a kinek kintja költözött a jobb lábába. Tehetetlenül, mozdulatlanul feküdt a sáros földön és a feldült szekér előtt kétségbeesetten nyertett fel a hasas kanca, a Linda. A legény leugrott a másik szekérről. Isten csodája, hogy annak is baja nem esett. Emelgette, tapogatta, de nem tudott segíteni, míg nem jött Hiri Feri, a Szentgyörgy-utcai zsellér, aki aztán szalmát hozott és a rendbe-szedett szekérra, mint övevaló gyermeket úgy tette fel Balázs És most végig élte a göröngyös, tavasz szőnyű útnak minden kínját ismét, mert míg a három óra járásnyira lévő Piri-hegytől hazajárték, megszenvedett minden bűnéért...

LAKÁST KERES

Harmine pengőt fizetek annak, aki a város Nagyerdő felőli részén 3 vagy 4 szobás lakáshoz juttat. Cím a kiadóban. 1911 vv.

Május 1-re egy szoba, konyha, kamarás lakást keresek 2 személy részére. „Városi alkalmasított” jellegre a kiadóhivatalba 1161

BÚTOROZOTT SZOBA

Garzonlakás Nagyerdőnél, egy szoba, előszoba, fürdőszoba, teakonyha júniusra bútorozva bérbeadó. Érdeklődők adják le címüket a kiadóban „Épülő garzonlakás” jellegre. 527 vv.

Kis bútorozott szoba fürdőszoba használatra kiadó április 15-re. — Piac-u. 10. II. 3. 1169

VEGYES

Cukorkás üvegek eladók, Werbőczy-u. 14. Házmesternél. 1129

ELVESZETT

Elvesztettem 13-án délelőtt a Sámsoni-úton egy kis papírzsebkönyvet 353 darab kenyérjeggyel, aki visszahozza, vagy nyomra vezet, 40 pengő jutalmat kap. Erdős József süttője, Mátyás kir.-u. 36. 1164

HASZNÁLT

RUHA — CIPŐ

Eladó egy óeska szürke öltöny és egy új állapotban levő fekete öltöny kis alakra. Meszana-u. 2. Keresztényület 1854 vv.

Egy világos és sötét-szürke férföltöny eladó. Varga Líz, első ajtó. 1158

INGÓSÁG VÉTEL

Óeska gramofonlemez kilőjéért 1.20-1.40-f fizetek. Biró, Hunyadi 22. 1069 6. 25

INGÓSÁG ELADÁS

Festmény, magyar, 3 méteres, vászontal nyaralóba, mulatóba jutányosan eladó. Jerkő-u. 13. 1163

Teljesen új, elegáns, modern, fehér mely gyermekkosci. Veressné, Beresényi 49. 1154

GAZD, ESZKÖZÖK

Ékek, boronák, lókapák, alkatrészek nagy választékban — Szécsi Hatvan 61. 1195 5. 4

GAZD, TERMÉNYEK

Ungváry József ceglédi faiskolájából gyümölcsfák érkeztek. Magasztörzsű koszméte nagy választékban. Garrai 5. 577 4. 21

Szőlővessző saját telepemről elsőrendű gyökerecsmege és borfajták legelőssobban átvethető. Simonffy 59. 1151

Szőlővessző, gyökeres, különböző fajtájú saját telepemről jutányosan. Barna 10. 1159

ELADÓ HÁZ

Száraz Ferenc-u. 10. családi ház, adómentes, gyümölcsös, beköltözhető. Értekezni Hétevezér-u. 87. 1007

Boeska tér 6. sz. családi ház eladó. Értekezni: Apafi malomban. 858

Egy jó megélhetést biztosító üzletes ház sürgősen eladó. Csuka-u. 2. 1145

Eötvös-utca 94. ház eladó. Parkas ügyvéd. Arany János 2. 557

Elköltözés miatt sürgősen eladó jó családi sarokház azonnal beköltözhető. Virág-u. 31. 1160

Eladó Kassa-út mellett kétszobás kertesház 4800 P-ért. Homok-u. 82. Ugyanott 3 és 2 szobás ház központban. 558

Alkalmi vételek! Belyárosban elköltözés miatt jőferalmú üzletház nékséggel (dagasztóház, kemence) 12.000. Könyök-u. 5. Nagytelkű tőbbrendbeli lakással, örökösök minden előadható árért odaad-ják. Gázgyárnál, Mikes-peresi-úton adómentes családi ház 4000. Szed-u. 19. Egy szoba, konyhás családi ház 2800. Városházától öt kilométerre, kövesútnál 2 katasztrális hold elsőrendű szőlő, fajgyümölcsös, kétszobás úrilakással, teherátvállalással 12.000. Eladásukkal mezezőt Nagy Sándor ingatlaniroda, Csapó 27. Távhívószám: 33-15. 1168

ELADÓ HÁZHELY

Balatonalmádnál 200 négyzetöles telek, vízhez 200 méternyire, eladó. Augusztá-szanatórium posta. 1079

ELADÓ FÖLD

Vedres-dűlőben 3 hold föld eladó. Varga-utca 15. 907

Öndőn Perce-dűlő 40/a. számú 3/4 kat. hold föld új tanyaépítéssel eladó. 1078

Tanyaföld, búzatermő, Nagveserén harmine hold eladó. Balázs. Rákosi Jenő-u. 5. 1153

ELADÓ ÁLLATOK

Sütletsárga tenyészkakas (3 drb) eladó. Hatvan-u. 21. 1928

Jól telet svájci kecske (2 éves) eladó. Honvéd-telep-utca 37/a. 1080

Szép pincsi kutyá eladó. Csapókerti, Kurucz utca 112. Lukács János. 1140

Fiatal, rövidlőcs tehén eladó. Bellegelő 116.

Szerkesztői felelős

PALFI JÓZSEF

Kiadósi felelős

(F) SZIGETHY GYULA

igazgató

Kiadja és nyoma a TISZANTI KÖNYV- és LAPKIADÓ

RESZVÉNYTÁRSASÁG

Felelős nyomdavezető

SZIGETHY KÁROLY.